

แผนการใช้ที่ดิน

ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพธิ์สวรรค์ จังหวัดนครพนม

สถานีพัฒนาที่ดินนครพนม
กรมพัฒนาที่ดิน

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 4
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แผนการใช้ที่ดิน

ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม

สถานีพัฒนาที่ดินนครพนม
กรมพัฒนาที่ดิน

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 4
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

“แนวทางการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล” ฉบับนี้ได้ยึดหลักการของ UNEP and FAO ที่กำหนดไว้ในเอกสารชื่อ “Negotiating a Sustainable Future for Land” ซึ่งมีขั้นตอนในการกำหนดทางเลือก ในการใช้ที่ดิน ดังนี้

หลักการดังกล่าวได้นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของประเทศไทย ร่วมกับวิธีการต่าง ๆ ที่จำเป็นอีกหลายด้าน เช่น Participatory Rural Appraisal (PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน ฯลฯ ซึ่งได้ปรากฏอยู่ในแนวทางการวางแผนการใช้ที่ดินตำบล ฉบับนี้

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
สารบัญตาราง	ก
สารบัญรูปภาพ	ข
บทที่ 1 บทนำ	1-3
หลักการและเหตุผล	
วัตถุประสงค์	
ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	
ขั้นตอนการดำเนินงาน	
นิยามศัพท์	
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	4-16
ที่ตั้งและอาณาเขต	
การแบ่งส่วนการปกครอง	
สภาพภูมิประเทศ	
สภาพภูมิอากาศ	
สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	
สภาพภาพเศรษฐกิจและสังคม	
บทที่ 3 ทรัพยากรธรรมชาติ	17-27
ทรัพยากรป่าไม้	
ทรัพยากรน้ำ	
ทรัพยากรดิน	
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	28-42
หลักการ	
การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	
ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	43-46
ทรัพยากรดิน	
ประเภทการใช้ที่ดิน	
ผลการประเมินคุณภาพที่ดิน	
การจำแนกชั้นความเหมาะสมของที่ดิน	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	47-55
ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล	
นโยบายของรัฐในการจัดทำแผนการใช้ที่ดิน	
การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน	
เขตการใช้ที่ดิน	
การจัดการความเสี่ยง	
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	56-61
ขั้นตอนการดำเนินงาน	
ตัวชี้วัด	
กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในงบประมาณ 2564	
กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากสวนราชการอื่น	
ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
ภาคผนวก 1 รูปแบบการพัฒนาที่ดินในกลุ่มปัญหาที่ดินต่าง ๆ เป็นรายพืช	1-6
ภาคผนวก 2 คำบรรยายกลุ่มชุดดิน	7-11
เอกสารอ้างอิง	

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศ จังหวัดนครพนม	7
ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม	10
ตารางที่ 2-3 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม	16
ตารางที่ 3-1 บ่อบาดาลตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม	20
ตารางที่ 3-2 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม	25
ตารางที่ 4-1 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ปี 2548-2564	31
ตารางที่ 4-2 รายชื่อเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ปี 2548-2564	33
ตารางที่ 4-3 ระบบการปลูกพืช ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม	42
ตารางที่ 5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลบ้านค้อ	45
ตารางที่ 6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านค้อ	48
ตารางที่ 6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม	51
ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565	59
ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากสวนราชการอื่น	60
ตารางที่ 7-3 เป้าหมายการดำเนินงาน และงบประมาณโครงการตำบลบ้านค้อ	61

สารบัญรูปร่าง

	หน้า
รูปที่ 2-1 ที่ตั้งและอาณาเขต แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม	5
รูปที่ 2-2 ความลาดชัน แผนที่ความลาดชันตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม	5
รูปที่ 2-3 เส้นชั้นน้ำฝน จังหวัดนครพนม	8
รูปที่ 2-4 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดนครพนม	9
รูปที่ 2-5 สภาพการใช้ที่ดินตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม	12
รูปที่ 3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม	17
รูปที่ 3-2 การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ	18
รูปที่ 3-3 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม	19
รูปที่ 3-4 ที่ตั้งบ่อบาดาล ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม	21
รูปที่ 3-5 อุทกธรณีวิทยาแสดงศักยภาพน้ำบาดาลและชนิดชั้นหินให้น้ำ	21
รูปที่ 3-6 ภูมิประเทศและชุดดินตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม	26
รูปที่ 3-7 ทรัพยากรดิน ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม	27
รูปที่ 4-1 ตำแหน่งโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ปี 2548-2564	32
รูปที่ 4-2 การวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพโดยระบบ DPSIR ของตำบลบ้านค้อ	41
รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม	53
รูปที่ 6-2 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม	54

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 72(1) ได้มีการบัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน ต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 มีแผนการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินตำบลจำนวน 7,225 ตำบลให้แล้วเสร็จภายในปี 2565 ตลอดจนนำแผนการใช้ที่ดินตำบลไปสู่การปฏิบัติเพื่อเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่องการประกาศแผนปฏิรูปประเทศดังกล่าวข้างต้น สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดนครพนม จึงได้จัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนมขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้การใช้ที่ดินตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม มีผลตอบสนองสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่และเป็นไปอย่างยั่งยืน

1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.3.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2563 – 30 กันยายน 2564

1.3.2 สถานที่ ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม

1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.4.1 ทบทวนเอกสารเพื่อรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิที่จะนำมาวิเคราะห์และใช้ในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ดังนี้

(1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ภัยธรรมชาติ ฯลฯ

(2) ด้านเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน การใช้ที่ดิน พืชหลักหรือพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ตลาดสินค้าเกษตร รายได้ รายจ่าย ประชากร โครงสร้างประชากร การศึกษา ฯลฯ

(3) นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ แผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดน แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาลตำบลหรือแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล (ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ดำเนินการ)

1.4.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเกษตรกรในตำบล

1.4.3 ประเมินคุณภาพที่ดิน

1.4.4 สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดทำ PRA ร่วมกับสภาพการใช้ที่ดิน การถือครองที่ดินรายแปลง จากแผนที่สำมะโนที่ดิน หรือ แผนที่ภาษีที่ดินในปัจจุบัน ผลจากการประเมินคุณภาพที่ดิน และ กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน (ตามอำนาจหน้าที่ของกรมฯ)

1.4.5 สำรวจข้อมูลทั้ง ภายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ในพื้นที่ตำบลที่ดำเนินการเพิ่มเติมตามประเด็น ปัญหาและความต้องการจาก PRA ให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรเป็นรายบุคคล

1.4.6 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบล

1.4.7 รับฟังความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อร่างแผนการใช้ที่ดิน

1.4.8 ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดิน

1.4.9 นำแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ เป้าหมายที่สำคัญ คือ

(1) การที่สภาตำบล หรือ สภาเทศบาลนำแผนการใช้ที่ดินที่มีกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินเข้าไป บรรจุในแผน 3 ปี โดยสภาเทศบาล หรือ สภาตำบล มีมติรับรอง ซึ่งอาจมีการตั้งงบประมาณ หรือองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการ เช่น งบประมาณผลิตพันธุ์พืชคลุมดิน ซึ่งปลูกโดยเกษตรกรในพื้นที่ตำบลนั้น เป็นต้น

(2) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในกฎหมาย (มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551) มีการปฏิบัติในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินเขตต่าง ๆ โดยมีงบประมาณดำเนินการในแต่ละปี

(3) กิจกรรมของส่วนราชการต่าง ๆ ที่จะสนับสนุนความต้องการของเกษตรกรและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การผลิตพันธุ์ข้าว การขุดเจาะบ่อบาดาล เป็นต้น

1.5 นิยามศัพท์

1.5.1 ที่ดิน (Land)

“**ที่ดิน**” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไปและให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย (มาตรา 4 ประมวลกฎหมายที่ดิน)

“**ที่ดิน**” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง “ชีวมณฑลบนพื้นผิวโลก ประกอบด้วย ชั้นบรรยากาศ ชั้นดิน ชั้นหิน ลักษณะความลาดเทของพื้นที่ ลักษณะทางอุทกศาสตร์ พืช สัตว์ และผลที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน” (FAO, 1993)

“**ที่ดิน**” หมายถึง พื้นที่หนึ่งๆ ที่อยู่บนผิวของของโลก ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ สภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและชีวภาพซึ่งมีอิทธิพลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนั้นที่ดินจึงไม่ได้หมายถึงดิน เพียงอย่างเดียวแต่จะหมายรวมถึงลักษณะภูมิสัณฐาน (landforms) ภูมิอากาศ (climate) อุทกวิทยา (hydrology) พืชพรรณ (vegetation) และสัตว์ (fauna) ซึ่งการปรับปรุงที่ดิน (land improvement) ได้แก่ การทำขั้นบันไดและการระบายน้ำ เป็นต้น (FAO, 1993)

1.5.2 ดิน (Soil)

“**ดิน**” หมายความว่ารวมถึง หิน กรวด ทราย แร่ธาตุ น้ำ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ ที่เจือปนกับเนื้อดินด้วย (มาตรา 4 พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551)

“ดิน” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึงเทวดัตถุธรรมชาติ ซึ่งเกิดขึ้นบนพื้นผิวโลกเป็น วัตถุที่คำนวณการเจริญเติบโต และการทรงตัวของต้นไม้ ประกอบด้วยแร่ธาตุ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ มีลักษณะ ชั้นแตกต่างกัน แต่ชั้นที่อยู่ต่อเนื่องกันจะมีแนวสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตามขบวนการกำเนิดดิน ที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำร่วมกันของภูมิอากาศ พืชพรรณ วัตถุต้นกำเนิดดิน ระยะเวลา และความต่างระดับของพื้นที่ในบริเวณนั้น (FAO 1974: 39-40)

“ดิน” อินทรีย์วัตถุและอนินทรีย์วัตถุที่ไม่จับตัวแข็งเป็นหินซึ่งปกคลุมพื้นผิวโลก ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยด้านการกำเนิดและสภาพแวดล้อม ได้แก่ ภูมิอากาศ สิ่งมีชีวิต (พืชและสัตว์) สภาพภูมิประเทศ วัตถุต้นกำเนิด และระยะเวลา ความเหมาะสมต่อการผลิตพืชของดินแตกต่างกันเนื่องจากลักษณะและสมบัติทางกายภาพ เคมี ชีวภาพ และสัณฐาน (คณะกรรมการจัดทำพหุกรรมปฐพีวิทยา, 2551)

1.5.3 การใช้ที่ดิน

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง การจัดการที่ดินตามที่มนุษย์ต้องการ ซึ่งรวมทั้งการใช้ที่ดินในชนบท เขตชานเมือง และเขตอุตสาหกรรม เป็นต้น (FAO, 1993)

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง ผลของความพยายามของมนุษย์ ในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพพื้นที่ของทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อสนองความต้องการของตนเอง (Vink, 1975)

1.5.4 การวางแผนการใช้ที่ดิน

“การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน” หมายความว่า การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพของดิน และสอดคล้องกับประเภทของที่ดินที่ได้จำแนกไว้

ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) ได้ให้ความหมายของการวางแผนการใช้ที่ดินว่าเป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลง ที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เป็นการกำหนดทิศทางของการลงทุน แนวทางของการพัฒนาเทคโนโลยี และเป็นการเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานต่างๆ ให้ดำเนินการอยู่ในภาพรวมเดียวกัน และเป็นการเพิ่มศักยภาพทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ (NRC, 1975 และ ADB, 2012)

1.5.5 “เศรษฐกิจที่ดิน” หมายความว่า ภาวะความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับที่ดินทางด้านเศรษฐกิจ

1.5.6 “เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจกรรมอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

1.5.7 “การชะล้างพังทลายของดิน” หมายความว่า ปฏิกิริยาการกัดเซาะที่ดินถูกชะล้างกัดเซาะพังทลายด้วยพลังงานที่เกิดจากน้ำ ลม หรือโดยเหตุอื่นใดให้เกิดการเสื่อมโทรม สูญเสียเนื้อดิน หรือความอุดมสมบูรณ์ของดิน

1.5.8 “การอนุรักษ์ดินและน้ำ” หมายความว่า การกระทำใด ๆ ที่มุ่งให้เกิดการระวังป้องกันรักษาดิน และที่ดิน ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม สูญเสีย รวมถึงการรักษา ปรับปรุง ความอุดมสมบูรณ์ของดินและการรักษาน้ำในดินหรือบนผิวดินให้คงอยู่เพื่อรักษาคุณธรรมชาติให้เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ที่ดินในการเกษตรกรรม

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลบ้านค้อ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอโพนสวรรค์ และตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของจังหวัดนครพนม ตำบลบ้านค้อ มีเนื้อที่ประมาณ 101,735 ไร่ โดยมีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลโพนสว่าง ตำบลบ้านเอื้องและตำบลนาเตือ อำเภอศรีสงคราม

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลนาเพียง ตำบลนาโพธิ์และตำบลโพธิ์ไพศาล อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลนาหัวบ่อและตำบลโพนจาน อำเภอโพนสวรรค์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลนาคุณใหญ่และตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลบ้านค้อแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 20 หมู่บ้าน

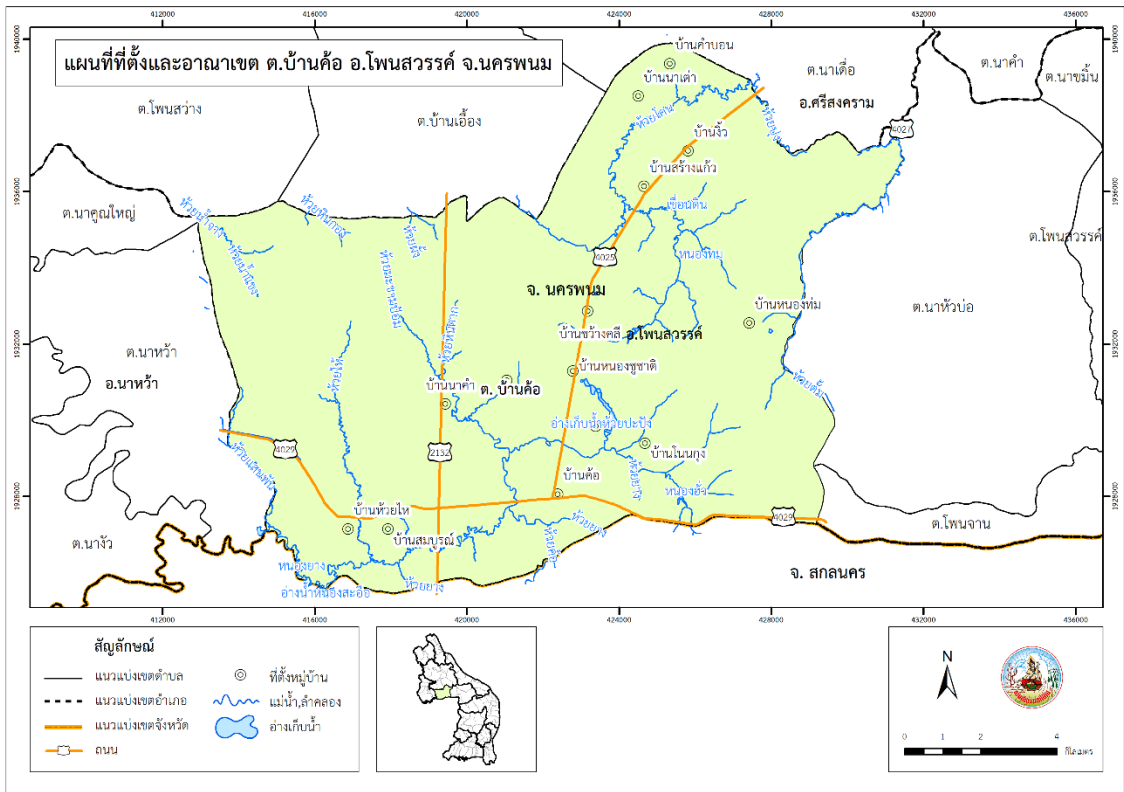
หมู่ที่ 1 บ้านค้อ	หมู่ที่ 9 บ้านหนองท่ม	หมู่ที่ 17 บ้านห้วยไผ่พัฒนา
หมู่ที่ 2 บ้านค้อ	หมู่ที่ 10 บ้านขวังคลี	หมู่ที่ 18 บ้านค้อรุ่งเรือง
หมู่ที่ 3 บ้านสมบูรณ	หมู่ที่ 11 บ้านห้วยไผ่	หมู่ที่ 19 บ้านขวังคลี
หมู่ที่ 4 บ้านห้วยไผ่	หมู่ที่ 12 บ้านสร้างแก้ว	หมู่ที่ 20 บ้านขวังคลี
หมู่ที่ 5 บ้านนาคำ	หมู่ที่ 13 บ้านหนองซุชาติ	
หมู่ที่ 6 บ้านนาเต่า	หมู่ที่ 14 บ้านสมบูรณ	
หมู่ที่ 7 บ้านขวังคลี	หมู่ที่ 15 บ้านค้อพัฒนา	
หมู่ที่ 8 บ้านจิว	หมู่ที่ 16 บ้านนาคำ	

2.3 สภาพภูมิประเทศ

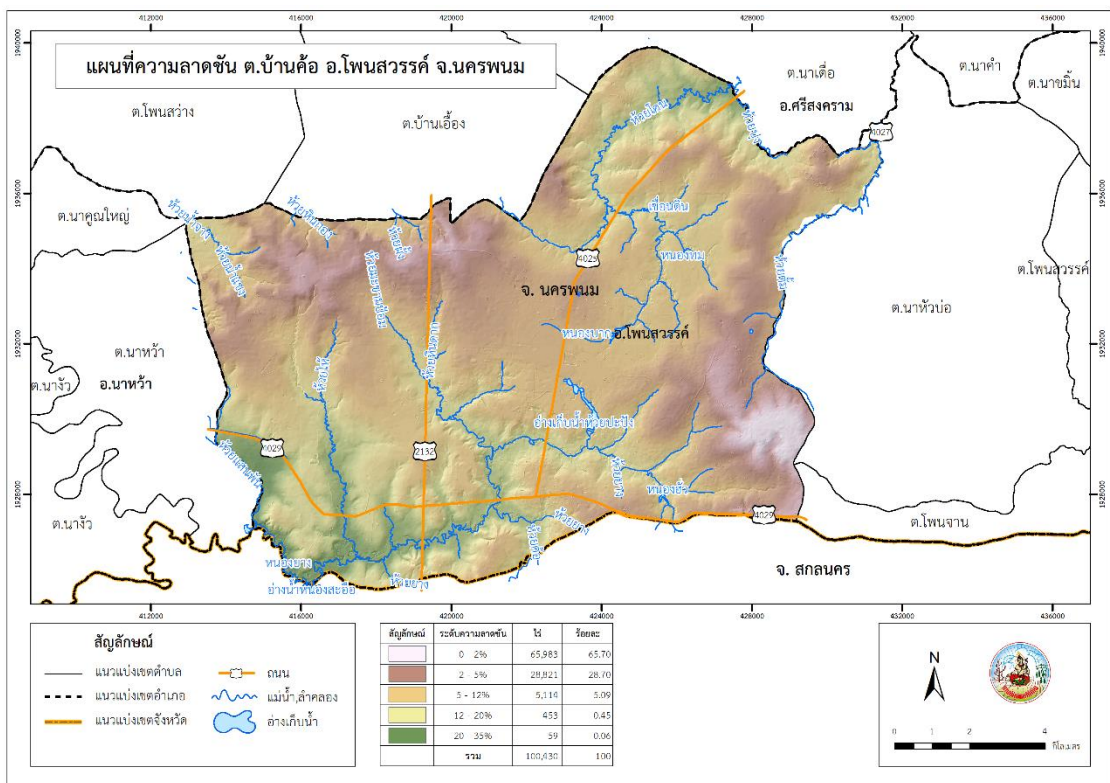
ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลบ้านค้อ เป็นที่ราบสลับกับที่ดอนกระจายทั่วไปพื้นที่การเกษตรมีลำห้วยแขนงย่อยจากลำห้วยทวยไหลผ่าน แต่ดินชั้นไม่สามารรถเก็บกักน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้งได้ สภาพพื้นที่ทั่วไปมีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 150-190 เมตร (รูปที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านค้อ อำเภอนครสวรรค์ จังหวัดนครพนม

รูปที่ 2-1 ที่ตั้งและอาณาเขต แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านค้อ อำเภอนครสวรรค์ จังหวัดนครพนม

รูปที่ 2-2 ความลาดชัน แผนที่ความลาดชัน ตำบลบ้านค้อ อำเภอนครสวรรค์ จังหวัดนครพนม

2.5 สภาพภูมิอากาศ

ตำบลบ้านค้อ มีสภาพภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อน มี 3 ฤดูกาล คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน ฤดูหนาว ฤดูหนาว เริ่มต้นประมาณเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์

ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้งแล้ง โดยมีอากาศหนาวจัดในบางวัน และเดือนที่มีอากาศหนาวที่สุดจะอยู่ในช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนมกราคม แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่แผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยในช่วงดังกล่าว

ฤดูร้อน เริ่มต้นประมาณเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม

ซึ่งเป็นช่วงที่มีอากาศร้อนอบอ้าวโดยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเดือนเมษายนจะเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดของปี

ฤดูฝน เริ่มต้นประมาณเดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายน

เป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ พัดเอาความชื้นจากรากทะเลและมหาสมุทรมาปกคลุมประเทศไทย ประกอบกับในช่วงดังกล่าวมีร่องความกดอากาศต่ำที่พาดอยู่บริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพาดผ่านบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้อากาศเริ่มชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเดือนสิงหาคมจะเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกหนาแน่นมากที่สุดในรอบปี

2.6 ฝน

ปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปีของจังหวัดนครพนม อยู่ระหว่าง 1,600-2,400 มิลลิเมตร โดยเฉพาะพื้นที่ทางด้านตะวันออกของจังหวัดบริเวณอำเภอเมืองและอำเภอท่าอุเทนเป็นบริเวณที่มีปริมาณฝนมากกว่า 2,000 มิลลิเมตร ส่วนพื้นที่ทางด้านตะวันตกของจังหวัดเป็นบริเวณที่มีฝนน้อย ปริมาณฝนส่วนใหญ่ต่ำกว่า 2,000 มิลลิเมตร สำหรับปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปีของจังหวัดนครพนม 2,346.8 มิลลิเมตร และมีจำนวนวันที่ฝนตกเฉลี่ย 140.3 วัน โดยเดือนสิงหาคมเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกมากที่สุดในรอบปีปริมาณฝนมากที่สุดใน 24 ชั่วโมงวัดได้ 459.2 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2505

สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ปี 2532-2561) ณ สถานีตรวจอากาศพะเยาได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ETo) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้จะเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนมีนาคมถึงต้นเดือนธันวาคม

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้จะเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงต้นเดือนพฤศจิกายน และช่วงนี้อาจจะเกิดภาวะน้ำท่วมทำให้พืชเสียหายได้ในช่วงเดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายน

ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจจะเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ จะเริ่มตั้งแต่ต้นเดือนธันวาคมถึงปลายเดือนมีนาคม (ตารางที่ 2-1 รูปที่ 2-3 ถึงรูปที่ 2-4)

ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศ จังหวัดนครพนม

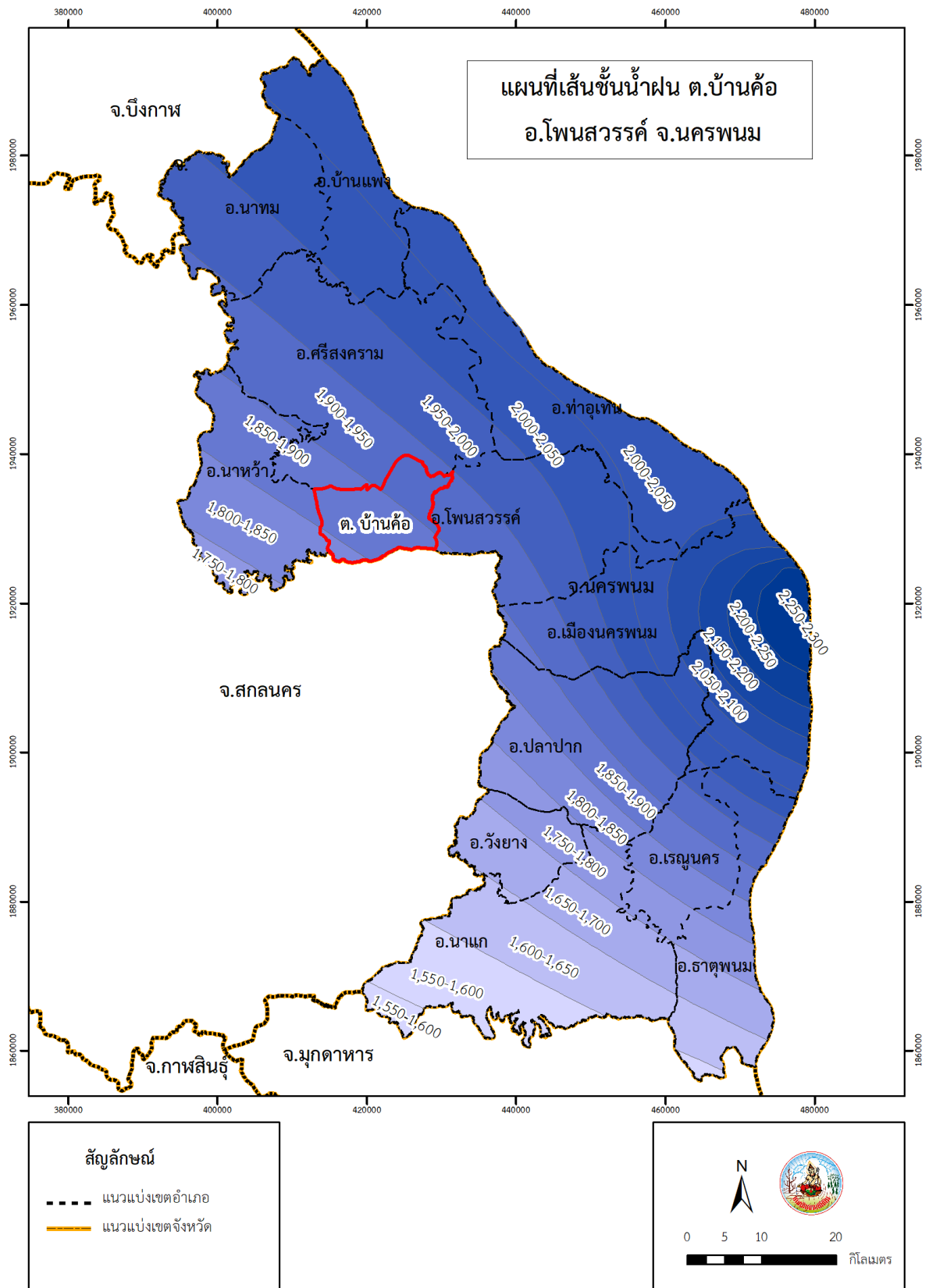
เดือน	อุณหภูมิ (°ซ)		เฉลี่ย	ความชื้นสัมพัทธ์	ปริมาณน้ำฝน	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	การระเหยและการคายน้ำอ้างอิง	ปริมาณฝนใช้การ
	ต่ำสุด	สูงสุด		(เปอร์เซ็นต์)	(มม.)	(มม.)	(มม.)	
ม.ค.	16.9	29.6	22.5	67.0	4.3	1.6	103.9	4.3
ก.พ.	18.9	31.4	24.4	66.0	27.1	3.7	107.5	25.9
มี.ค.	22.3	33.8	27.3	65.0	61.0	6.5	132.1	55.0
เม.ย.	24.4	35.1	29.1	68.0	101.9	9.8	139.5	85.3
พ.ค.	25.0	33.9	28.6	77.0	264.7	17.4	130.5	151.5
มิ.ย.	25.0	32.4	28.0	83.0	410.7	22.2	110.7	166.1
ก.ค.	24.7	31.4	27.4	86.0	571.5	25.4	104.8	182.2
ส.ค.	24.5	31.3	27.2	87.0	541.0	25.7	103.9	179.1
ก.ย.	24.2	31.9	27.3	83.0	310.9	18.8	105.0	156.1
ต.ค.	22.6	32.2	26.8	74.0	76.3	8.4	118.4	67.0
พ.ย.	19.9	31.3	25.0	69.0	8.5	2.5	107.7	8.4
ธ.ค.	17.2		22.7	67.0	5.5	0.9	101.4	5.5
เฉลี่ย	22.1	32.2	26.4	74.3	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	2,383.4	142.9	1,365.3	1,086.4

หมายเหตุ: * จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

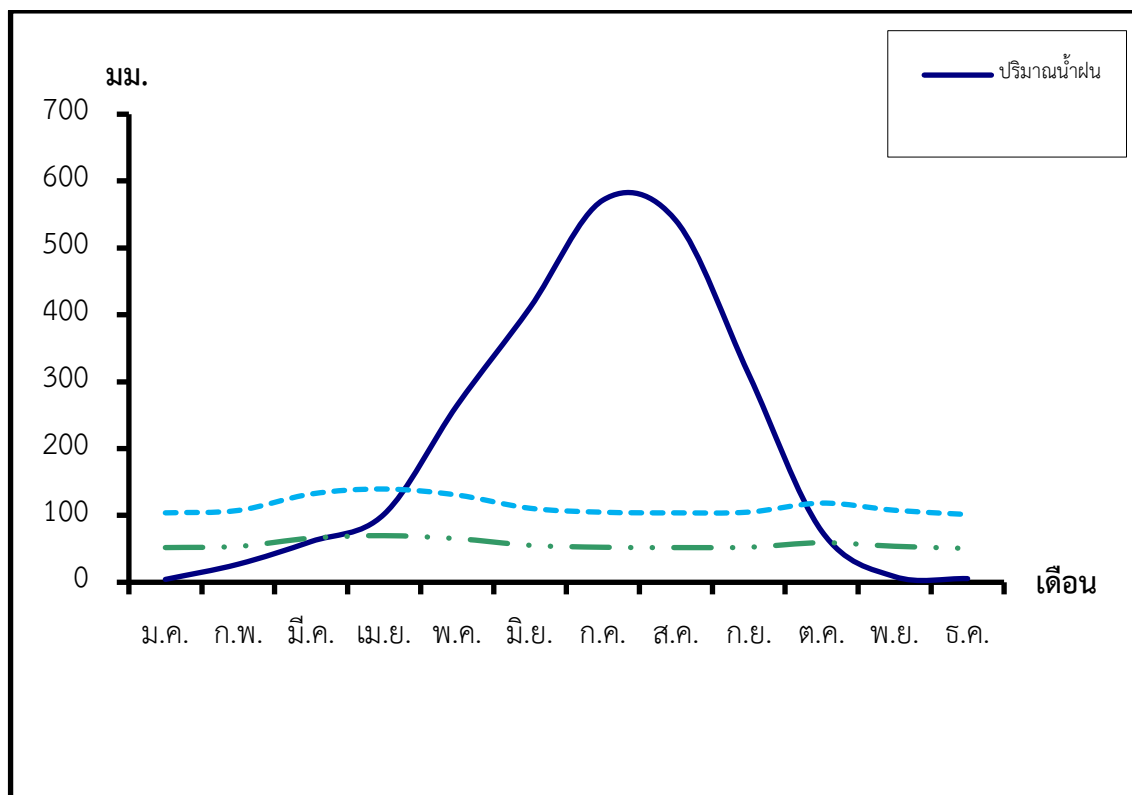
ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา (2562)

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม

รูปที่ 2-3 เส้นชั้นน้ำฝน จังหวัดนครพนม

รูปที่ 2-4 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดนครพนม

2.7 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2562) ประกอบด้วย ประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังนี้

1) พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 22,811 ไร่ หรือร้อยละ 22.71 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู ป่าผลัดใบสมบูรณ์ และป่าไม่ผลัดใบสมบูรณ์

2) พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 73,162 ไร่ หรือร้อยละ 72.85 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 61,607 ไร่ หรือร้อยละ 61.34 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ นาร้าง นาข้าว

2.2) พืชไร่ มีเนื้อที่ 3,938 ไร่ หรือร้อยละ 3.92 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไร่ร้าง ข้าวโพด อ้อยมันสำปะหลัง แตงโม และมะเขือเทศ

2.3) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 7,470 ไร่ หรือร้อยละ 7.44 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ยูคาลิปตัส สัก ตะกู

2.4) ไม้ผล มีเนื้อที่ 76 ไร่ หรือร้อยละ 0.08 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลผสม ทูเรียน มะพร้าว มะม่วง มะขาม มะขามเทศ

2.5) พืชสวน มีเนื้อที่ 6 ไร่ หรือร้อยละ 0.006 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ พืชผัก

2.6) ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 61 ไร่ หรือร้อยละ 0.06 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์

3) พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 457 ไร่ หรือร้อยละ 0.46 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย ทุ่งหญ้าธรรมชาติ ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ พื้นที่ลุ่ม บ่อดิน พื้นที่ถม พื้นที่กองวัสดุ

4) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 2,546 ไร่ หรือร้อยละ 2.54 ของพื้นที่ตำบล

5) พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 1,458 ไร่ หรือร้อยละ 1.45 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ บ่อน้ำในไร่นา และคลองชลประทาน (ตารางที่ 2-2 และรูปที่ 2-6)

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดินของตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	2,546	2.54
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	1,650	1.64
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	515	0.51
U405	ถนน	356	0.35
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	13	0.01
U503	ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร	12	0.01
A	พื้นที่เกษตรกรรม	73,158	72.84
A100	นาร้าง	77	0.08
A101	นาข้าว	61,376	61.11
A101+A202	นาข้าว+ข้าวโพด	136	0.14
A101+A206	นาข้าว+ยาสูบ	2	0.002
A101+A502	นาข้าว+พืชผัก	16	0.02
A200	ไร่ร้าง	11	0.01
A202	ข้าวโพด	8	0.01
A203	อ้อย	709	0.71
A204	มันสำปะหลัง	3,193	3.18
A220	แตงโม	13	0.01
A224	มะเขือเทศ	4	0.004
A300	ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม	80	0.08
A302	ยางพารา	5,974	5.95
A303	ปาล์มน้ำมัน	149	0.15

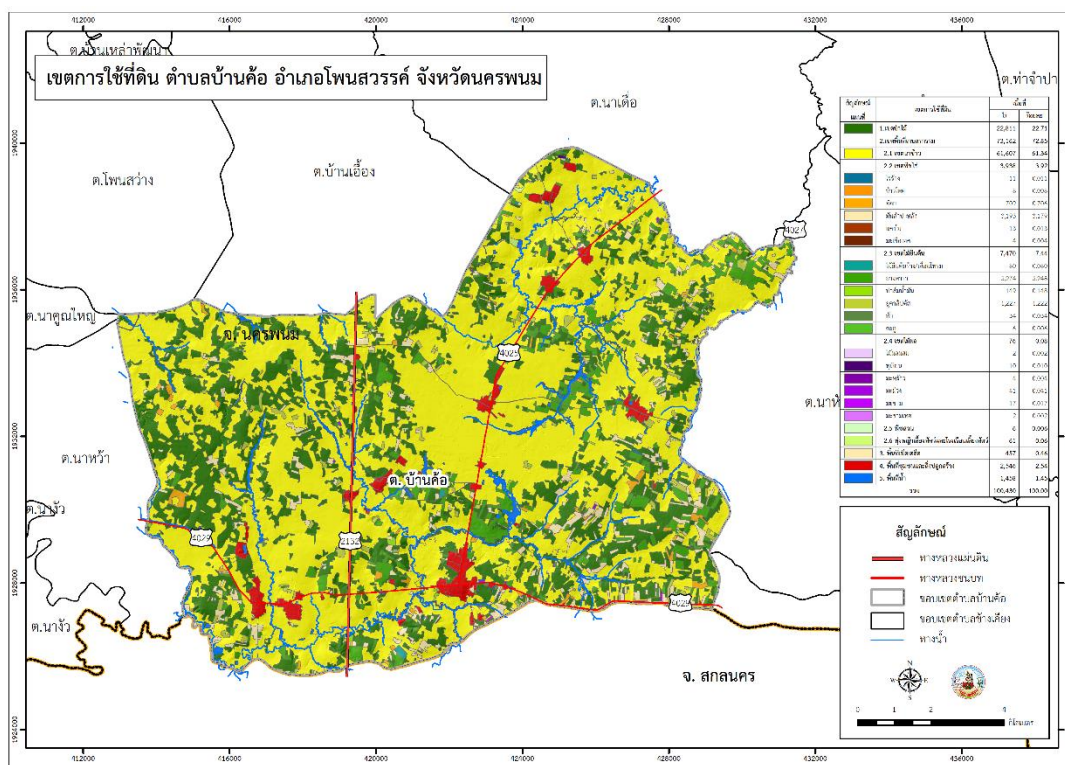

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม

A304	ยูคาลิปตัส	1,227	1.22
A305	สัก	34	0.03
A323	ตะกั่ว	6	0.01
A401	ไม้ผลผสม	2	0.002
A403	ทุเรียน	10	0.01
A405	มะพร้าว	4	0.004
A407	มะม่วง	41	0.04
A412	มะขาม	17	0.02
A424	มะขามเทศ	2	0.002
A502	พืชผัก	6	0.01
A701	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	61	0.06
F	พื้นที่ป่าไม้	22,811	22.71
F101	ป่าไม้ผลัดใบสมบูรณ์	124	0.12
F200	ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	7,227	7.20
F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	15,460	15.39
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	457	0.46
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	70	0.07
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	330	0.33
M201	พื้นที่ลุ่ม	16	0.02
M201+A101	พื้นที่ลุ่ม+นาข้าว	4	0.004
M304	บ่อดิน	2	0.002
M401	พื้นที่กองวัสดุ	11	0.01
M405	พื้นที่ถม	24	0.02
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	1,458	1.45
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	757	0.75
W102	หนอง บึง ทะเลสาบ	128	0.13
W201	อ่างเก็บน้ำ	134	0.13
W202	บ่อน้ำในไร่นา	322	0.32
W203	คลองชลประทาน	117	0.12
	รวมเนื้อที่ทั้งหมด	100,430	100.00

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านค้อ อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

รูปที่ 2-5 สภาพการใช้ที่ดินตำบลบ้านค้อ อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

2.8 สภาพภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.8.1 สภาพสังคมโดยทั่วไป

ประชากร มีหมู่บ้านที่อยู่ในเขตการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านค้อเต็มทั้งหมู่บ้าน 20 หมู่บ้าน ประชากรสิ้นปี พ.ศ. 2563 จำนวนรวมทั้งสิ้น 13,097 คน เป็นชาย 6,586 คน คิดเป็น ร้อยละ 50.29 และเป็นหญิง 6,511 คน คิดเป็นร้อยละ 49.71 จำนวน 4,233 หลังคาเรือน จำนวนคนเฉลี่ยต่อบ้าน 4.44 คน ความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 ตารางกิโลเมตรเท่ากับ 76 คน จำนวนประชากรและบ้านเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2545 ร้อยละ 0.59 และ 2.13 ทำให้จำนวนคนเฉลี่ยต่อบ้านมีแนวโน้มลดลง (ข้อมูล อบต.บ้านค้อ, 2564)

การตั้งถิ่นฐาน เมื่อประมาณ 100 กว่าปีที่ผ่านมา มีชนกลุ่มหนึ่งเรียกตนเองว่า “ชาวญ้อ” อพยพมาจากอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ได้มาตั้งถิ่นฐานพื้นที่ตำบลบ้านค้อในปัจจุบัน และตั้งชื่อตำบลว่า “บ้านค้อ” เพื่อเป็นเกียรติกับขุนค้อ กำนันคนแรก ซึ่งขณะนั้นตำบลบ้านค้อขึ้นกับอำเภอนาทม ต่อมาได้มีกลุ่มไทโส้จากอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ได้อพยพมาตั้งถิ่นฐานเพิ่มขึ้นอีกบริเวณบ้านนาคำ บ้านจิว บ้านนาเต่า บ้านสร้างแก้ว บ้านหนองซุชาติ พ.ศ. 2529 ตำบลโพธิ์สวรรค์ได้รับการยกฐานะเป็นกิ่งอำเภอนาทม ตำบลบ้านค้อจึงเปลี่ยนมาขึ้นกับกิ่งอำเภอนาทม ซึ่งได้ยกฐานะเป็นอำเภอนาทมในปี พ.ศ. 2535

ศาสนา ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จึงมีศูนย์รวมจิตใจเป็นวัด และมีขนบธรรมเนียมประเพณี ที่มีอิทธิพลและเกี่ยวข้องต่อการประกอบอาชีพของเกษตรกร เกษตรกรมีการหยุดการประกอบอาชีพชั่วคราว เพื่อร่วมในบุญประเพณีตามความเชื่อและการนับถือ เมื่อมีงานบุญชาวบ้านจะร่วมมือกันเป็นอย่างดี

การศึกษา ประชากร ส่วนใหญ่จบการศึกษาภาคบังคับระดับประถมศึกษา รองลงมาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ขณะที่สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2549) รายงานว่า ประชากรส่วนใหญ่หรือร้อยละ 56.15 ของจำนวนประชากรทั้งหมด จบการศึกษาระดับประถมศึกษาและไม่ได้ศึกษาต่อ รองลงมาร้อยละ 8.02 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแล้วไม่ได้ศึกษาต่อ และยังพบว่า ประชากรช่วงอายุ 6-14 ปี ที่ไม่ได้รับการศึกษาคิดเป็นร้อยละ 6.08 ของจำนวนประชากรทั้งหมด

2.8.2 สภาพเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจของตำบลได้จากการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ เอกสารและรายงานที่เกี่ยวข้อง เช่นเดียวกับหัวข้อ 2.4 ผลการศึกษาเป็นดังนี้

1 การประกอบอาชีพ ประชาชนในตำบลส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาชีพรองลงมาเป็นการรับจ้างและค้าขาย สำนักงานสถิติแห่งชาติรายงานการสำรวจข้อมูลตำบลพบว่า มีครัวเรือนที่ทำนาเป็นอาชีพหลัก ลำดับแรก คิดเป็นร้อยละ 90.61 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด โดยมีแรงงานภาคเกษตรเฉลี่ย 3 คนต่อครัวเรือน และพบว่ามีจำนวนครัวเรือนที่สมาชิกออกไปทำงานนอกรัฐคิดเป็นร้อยละ 32.71 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป และไม่มีการทำเพียงร้อยละ 3.35 ของจำนวนประชากรทั้งหมด

2 การถือครองที่ดิน สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2549) รายงานว่าจำนวนครัวเรือนเกษตรมีอยู่ร้อยละ 95.23 ของครัวเรือนทั้งตำบล มีการถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรเฉลี่ย 17.56 ไร่ต่อครัวเรือน เนื้อที่ทำเกษตรที่อยู่ในเขตชลประทานเพียงประมาณร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล โดยมีครัวเรือนเกษตรที่ทำกินแบบผสมผสาน หรือจัดการที่ดินตามหลักการทฤษฎีใหม่ 6 ครัวเรือน เนื้อที่รวม 15 ไร่ แผนพัฒนาการเกษตรของตำบลรายงานว่า สิทธิในที่ดินทำกินของประชาชนส่วนใหญ่จะมีที่ดินเองไม่ได้เช่า มีเกษตรกรเพียง 24 ครัวเรือน ที่มีที่ดินของตนเอง แต่ต้องเช่าที่ดินเพิ่มเนื่องจากขนาดที่ดินไม่เพียงพอ สำหรับเกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกินต้องเช่าทั้งหมดมี 52 ครัวเรือน

3 การผลิตทางการเกษตร

พืช เกษตรกรปลูกพืชทั้งในฤดูฝนและฤดูแล้ง การปลูกข้าวอาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียว ซึ่งจะปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง ส่วนพืชชนิดอื่นๆ ได้แก่ ข้าวโพดหวาน ซึ่งเกษตรกรปลูกในฤดูแล้งบริเวณที่นาหลังจากการเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จ อาศัยน้ำจากลำห้วยธรรมชาติ เพื่อเก็บฝักสดส่งจำหน่ายให้โรงงานแปรรูปในเขตอำเภอ

บ้านแพง ส่วนถั่วลิสงเป็นการปลูกในฤดูแล้ง หลังจากการทำนาอาศัยน้ำจากลำห้วย ผาย อ่างเก็บน้ำและน้ำใต้ดิน

ปศุสัตว์ เกษตรกรตำบลบ้านค้อ มีการเลี้ยงโคคิดเป็นร้อยละ 28.01 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงปล่อยตามธรรมชาติหรือเลี้ยงตามไร่ปลายนา เกษตรกรมีการเลี้ยงกระบือเป็นพันธุ์พื้นเมืองทั้งหมด ร้อยละ 18.39 ของจำนวนครัวเรือนทั้งตำบล เลี้ยงเพื่อจำหน่าย ไม่มีการเลี้ยงเพื่อใช้แรงงาน มีการเลี้ยงสุกรเพียงร้อยละ 3.50 ของครัวเรือนทั้งตำบล เป็นการเลี้ยงในครัวเรือนยังไม่มีมีการเลี้ยงเป็นอุตสาหกรรม ส่วนการเลี้ยงเป็ดและไก่เป็นการเลี้ยงเพื่อบริโภคในครัวเรือน มีผู้เลี้ยงไก่ไข่เป็นอุตสาหกรรมเพียง 1 ราย

ประมง เกษตรกรตำบลบ้านค้อ เลี้ยงปลาทุกชนิดทั้งหมด เช่น ปลานิล ตะเพียน นวลจันทร์ ยี่สก เป็นต้น เลี้ยงโดยปล่อยในบ่อตามแปลงนา เริ่มเลี้ยงเมื่อต้นฤดูฝนและจะจับปลาเมื่อหมดฤดูฝน เพราะน้ำไม่มีตลอดปี ซึ่งเป็นการเลี้ยงเพียง 1 ครั้งต่อปี เพื่อบริโภคในครัวเรือนหรือจำหน่าย

4 ต้นทุนการผลิตและการตลาดทางการเกษตร

ข้าว ราคาข้าว 6.50 บาทต่อกิโลกรัม ต้นทุนการผลิต ข้าวราคา 2,090 บาทต่อไร่ ส่วนใหญ่เป็นค่าปุ๋ย และค่าแรงงานเก็บเกี่ยว สำหรับต้นทุนการผลิตนาหว่าน 1,710 บาทต่อไร่ ส่วนใหญ่เป็นค่าแรงงานเก็บเกี่ยว และค่าปุ๋ย ตามลำดับ ซึ่งจำหน่ายให้แก่พ่อค้าท้องถิ่น และโรงสีในตัวเมือง

ข้าวโพดหวาน หมู่บ้านที่ปลูก ได้แก่ หมู่ที่ 3 4 11 14 และหมู่ที่ 15 เนื้อที่ปลูกประมาณ 400 ไร่ ราคา 3.30 บาทต่อกิโลกรัม ต้นทุนการผลิต 4,270 บาทต่อไร่ ส่วนใหญ่เป็นค่าปุ๋ย และค่าขนย้าย จำหน่ายให้โรงงานแปรรูปในเขตอำเภอบ้านแพง จังหวัดนครพนม ซึ่งเป็นระบบการปลูกแบบข้อตกลงล่วงหน้า

ยาสูบ ต้นทุนการผลิต 3,950 บาท ส่วนใหญ่เป็นค่าปุ๋ย และค่าน้ำมัน/ไฟฟ้าสูบน้ำรดแปลง ส่งจำหน่ายให้กับตัวแทนของบริษัท รวบรวมส่งโรงงาน

ถั่วลิสง มีเนื้อที่ปลูกประมาณ 100 ไร่ ปลูกในหมู่ที่ 1 2 และหมู่ที่ 15 ส่วนใหญ่เป็นการปลูกตามโครงการของศูนย์ขยายพันธุ์พืช ต้นทุนการผลิต 2,368 บาทต่อไร่ ส่วนใหญ่เป็นค่าปุ๋ย และค่าน้ำมัน/ไฟฟ้าสูบน้ำรดแปลง ราคาจำหน่ายเฉลี่ยถั่วฝักแห้ง กิโลกรัมละ 16-18 บาท ถั่วลิสงสดกิโลกรัมละ 10-12 บาท จำหน่ายให้กับพ่อค้าท้องถิ่นหรือพ่อค้าจากต่างจังหวัดในลักษณะถั่วฝักสด ร้อยละ 25 จำหน่ายเป็นถั่วลิสงแห้งร้อยละ

75

5 รายได้ และแหล่งเงินเชื่อ

รายได้ ครัวเรือนเกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย 193,191.61 บาทต่อปี รายได้บุคคลเฉลี่ย 58,317 บาทต่อปี

รายจ่าย ครัวเรือนเกษตรกรมีรายจ่ายเฉลี่ย 91,829.91 บาทต่อปี รายจ่ายบุคคลเฉลี่ย 27,720.06 บาทต่อปี

รายละเอียดตามตาราง 2-3

แหล่งเงินเชื่อ เกษตรกรใช้บริการเงินเชื่อจากแหล่งต่างๆ ประกอบด้วยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์การเกษตร กองทุนหมู่บ้านและจากแหล่งอื่นๆ (เอกชน/นายทุน) อีกส่วนหนึ่ง

6 โครงสร้างพื้นฐาน

คมนาคม การเดินทางคมนาคมระหว่างหมู่บ้าน ตำบล ยังไม่สะดวกทุกฤดูกาล

สาธารณูปโภค มีระบบประปาหมู่บ้านครบทั้ง 17 หมู่บ้าน ครั้วเรือนที่ใช้น้ำอุปโภคและบริโภคจากระบบประปาคิดเป็นร้อยละ 58.29 ของจำนวนครั้วเรือนทั้งตำบล อีกร้อยละ 68.58 และ 58.57 ยังคงใช้น้ำจากห้วย/ลำธารและหนอง/บึง ตามลำดับ ส่วนไฟฟ้ามีใช้ครบทุกหมู่บ้าน ครั้วเรือนที่มีไฟฟ้าใช้คิดเป็นร้อยละ 95.23 ของจำนวนครั้วเรือนทั้งตำบล โทรศัพท์สาธารณะครบทุกหมู่บ้าน

สถานบริการสาธารณะและสถานที่ราชการ โรงเรียนประถมศึกษา 5 แห่ง โรงเรียนมัธยมชายเือกาส 3 แห่ง โรงเรียนมัธยมศึกษา 1 แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ 9 แห่ง สถานีอนามัย 3 แห่ง วัด 14 แห่ง ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน 17 แห่ง ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล 1 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 1 แห่ง แหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ พระธาตุนาเต่า หมู่ที่ 6 ตำบลบ้านค้อ

7. หมอдинอาสา

หมอдинอาสาในตำบลบ้านค้อมีจำนวน 21 ราย คือ

1. นายกิตติศักดิ์ จำปา	หมอдинอาสาระดับตำบล	
2. นายสาธิตา อนุญาหงษ์	3. น.ส.สากล จำปา	หมอдинอาสาระดับหมู่บ้าน
4. นายทองสมัย ปากดี	5. นายครรชิต ปากดี	หมอдинอาสาระดับหมู่บ้าน
6. นายนवलจันทร์ ทุมทัตทราย	7. นายหาร มหาวงค์	หมอдинอาสาระดับหมู่บ้าน
8. นางลำ อนุญาหงษ์		หมอдинอาสาระดับหมู่บ้าน
9. นายชาง โพนแสนคำ		หมอдинอาสาระดับหมู่บ้าน
10. นายบัวเรียน สาเคดา		หมอдинอาสาระดับหมู่บ้าน
11. นายวิน ศรีวิค้ำ		หมอдинอาสาระดับหมู่บ้าน
12. นายคำตา โภษาแสง		หมอдинอาสาระดับหมู่บ้าน
13. นายธานินทร์ จันจุฬา		หมอдинอาสาระดับหมู่บ้าน
14. นายพงษ์สวัสดิ์ ตั้งเขีย		หมอдинอาสาระดับหมู่บ้าน
15. นายกายั้ม ประกั้ง		หมอдинอาสาระดับหมู่บ้าน
16. นายสมัย อนุญาหงษ์		หมอдинอาสาระดับหมู่บ้าน
17. นายวิชัย อุปศรี		หมอдинอาสาระดับหมู่บ้าน
18. นายมิตร สมบัติพล		หมอдинอาสาระดับหมู่บ้าน
19. นายอดิศร สุขวิญ		หมอдинอาสาระดับหมู่บ้าน
20. นายนิยม สายโอราข		หมอдинอาสาระดับหมู่บ้าน
21. นายสมบูรณั ธรรมวงษา		หมอдинอาสาระดับหมู่บ้าน

(กรมพัฒนาที่ดิน, 2564)

ตารางที่ 2-3 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม

	แหล่งรายได้ของครัวเรือน(บาท/ปี)				รายได้ ครัวเรือน	รายได้บุคคล เฉลี่ย(บาท/ปี)	รายจ่าย ครัวเรือนเฉลี่ย	รายจ่ายบุคคล เฉลี่ย(บาท/ปี)
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง				
หมู่ 1 บ้านค้อ	59,043.68	34,253.45	37,988.51	29,642.64	160,928.28	53,033.18	113,727.59	37,478.41
หมู่ 2 บ้านค้อ	57,432.10	32,901.23	22,611.73	27,240.74	140,185.80	42,528.28	91,280.25	27,691.76
หมู่ 3 บ้านสมบุญ	85,261.31	46,137.96	43,248.18	43,202.92	217,850.36	62,178.13	106,139.42	30,293.96
หมู่ 4 บ้านห้วยไทร	57,428.43	54,274.51	54,357.84	50,842.16	216,902.94	91,045.68	61,873.62	25,971.64
หมู่ 5 บ้านนาคำ	64,796.23	29,825.79	22,849.69	23,435.22	140,906.92	40,007.50	104,045.03	29,541.36
หมู่ 6 นาเต่า	51,947.26	65,251.24	26,035.32	32,009.95	175,243.78	54,866.04	121,829.57	38,142.90
หมู่ 7 บ้านขว้างคลี	102,765.66	12,601.21	9,291.11	7,576.77	132,234.74	44,407.19	44,682.77	15,005.41
หมู่ 8 บ้านงิ้ว	141,184.71	33,376.88	13,111.31	17,757.43	205,430.32	60,803.37	53,036.75	15,697.84
หมู่ 9 บ้านหนองท่ม	76,589.67	28,994.79	27,514.45	18,184.97	151,283.88	47,327.51	112,205.20	35,102.17
หมู่ 10 บ้านขว้างคลี	113,839.78	26,941.99	17,130.98	24,204.44	182,117.19	49,718.27	40,263.57	10,992.02
หมู่ 11 บ้านห้วยไทร	124,298.39	40,120.97	21,961.29	24,752.42	211,133.06	57,162.66	65,915.36	17,846.08
หมู่ 12 บ้านสร้างแก้ว	101,007.09	21,956.59	20,060.26	21,148.14	164,172.09	44,249.51	54,976.71	14,817.94
หมู่ 13 บ้านหนองซุชาติ	89,525.00	17,654.17	12,300.83	14,054.17	133,534.17	38,519.47	47,824.17	13,795.43
หมู่ 14 บ้านสมบุญ	62,685.05	43,529.31	17,378.75	23,020.63	146,613.74	51,330.85	139,730.50	48,920.96
หมู่ 15 บ้านค้อพัฒนา	141,788.69	111,358.93	50,376.19	33,302.98	336,826.79	84,710.93	131,608.33	33,099.10
หมู่ 16 บ้านนาคำ	15,215.91	33,392.05	49,738.64	24,941.48	123,288.07	44,013.59	90,118.52	32,172.13
หมู่ 17 บ้านห้วยไทรพัฒนา	57,861.11	53,222.22	49,127.78	47,827.78	208,038.89	62,936.13	73,486.22	22,231.13
หมู่ 18 บ้านค้อรุ่งเรือง	63,421.77	39,197.29	21,993.20	15,650.34	140,262.60	49,091.91	52,220.43	18,277.15
หมู่ 19 บ้านขว้างคลี	48,404.67	49,556.97	40,904.66	100,393.20	239,259.50	72,472.79	225,537.56	68,316.36
หมู่ 20 บ้านขว้างคลี	243,089.04	92,122.60	62,853.42	35,106.85	433,171.92	111,736.93	78,252.76	20,185.34
เฉลี่ยรวมทุกพื้นที่	87,685.03	44,081.49	30,918.41	30,506.70	193,191.61	58,317.42	91,829.91	27,720.06

บทที่ 3

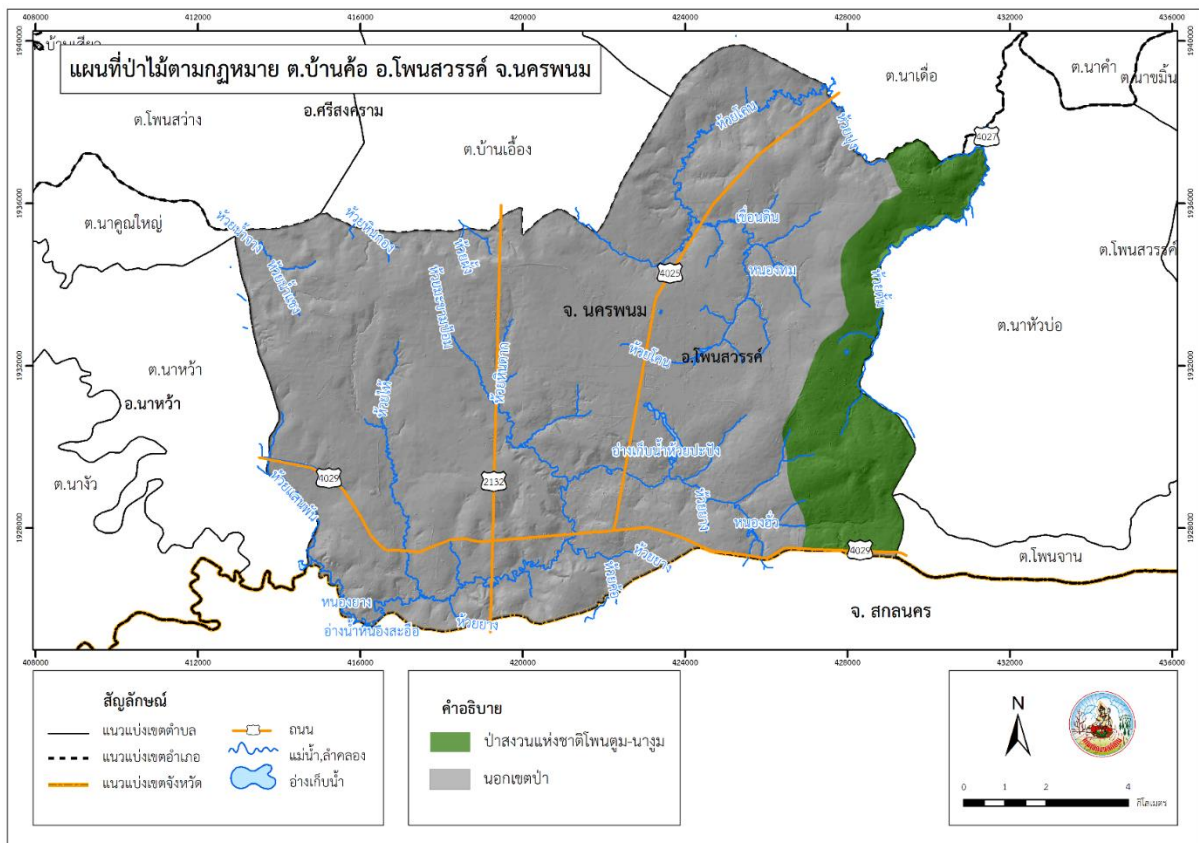
ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในตำบลบ้านค้อ อำเภอโพธารวม จังหวัดนครพนม คือ 1) ทรัพยากรป่าไม้ 2) ทรัพยากรน้ำ และ 3) ทรัพยากรดิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

เขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ (Zoning)

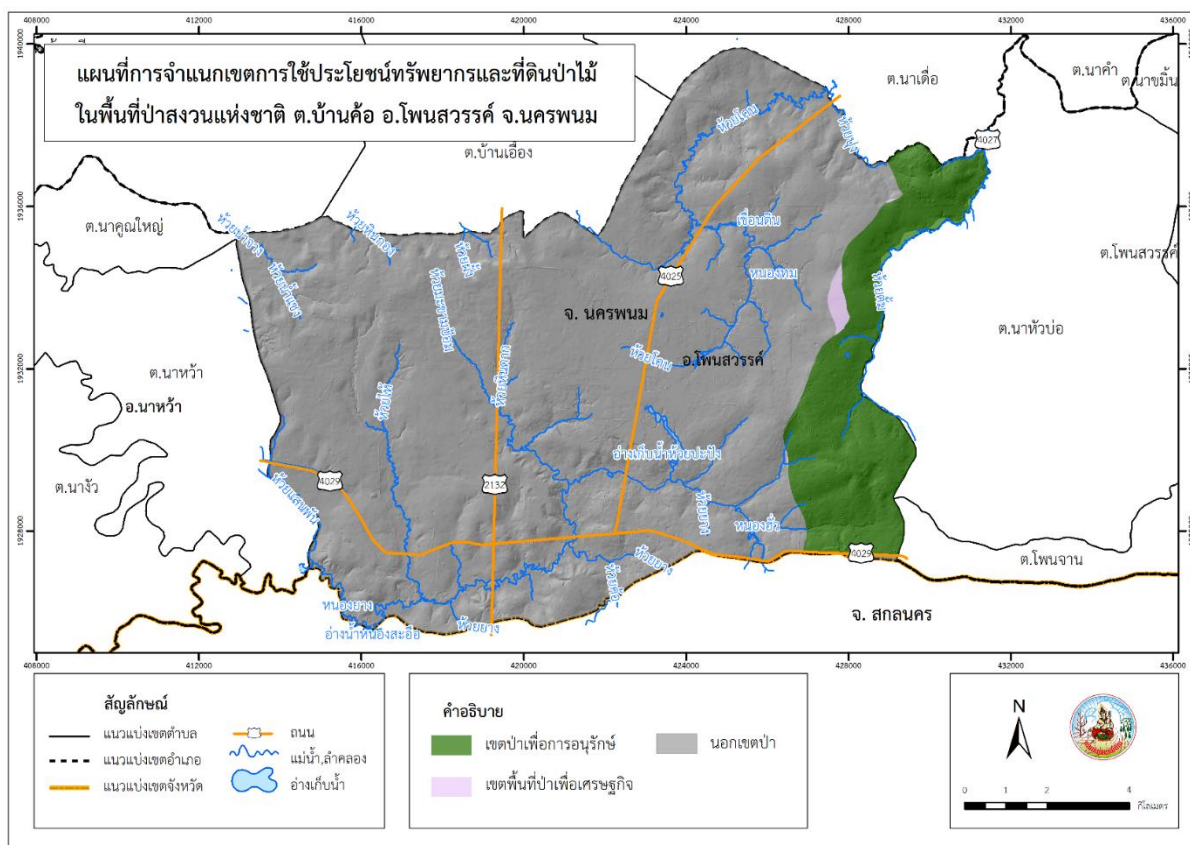
เขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ตำบลบ้านค้อ มีเนื้อที่ประมาณ 12,335 ไร่ หรือร้อยละ 12.12 ของเนื้อที่ตำบล โดยพื้นที่ดังกล่าวอยู่ในเขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (โซน E) ทั้งหมด แต่มีการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรไปแล้วประมาณ 12,237 ไร่ หรือร้อยละ 12.02 ของเนื้อที่ตำบล จึงเหลือพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (โซน E) ประมาณ 98 ไร่ หรือร้อยละ 0.10 ของเนื้อที่ตำบล

รูปที่ 3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพธารวม จังหวัดนครพนม

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม

รูปที่ 3-2 การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 น้ำผิวดิน

แหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ ห้วยโดน หนองบวก หนองฮั่ว หนองยาง ห้วยมะขามป้อม ห้วยไ้ ห้วยน้ำแซง เป็นต้น

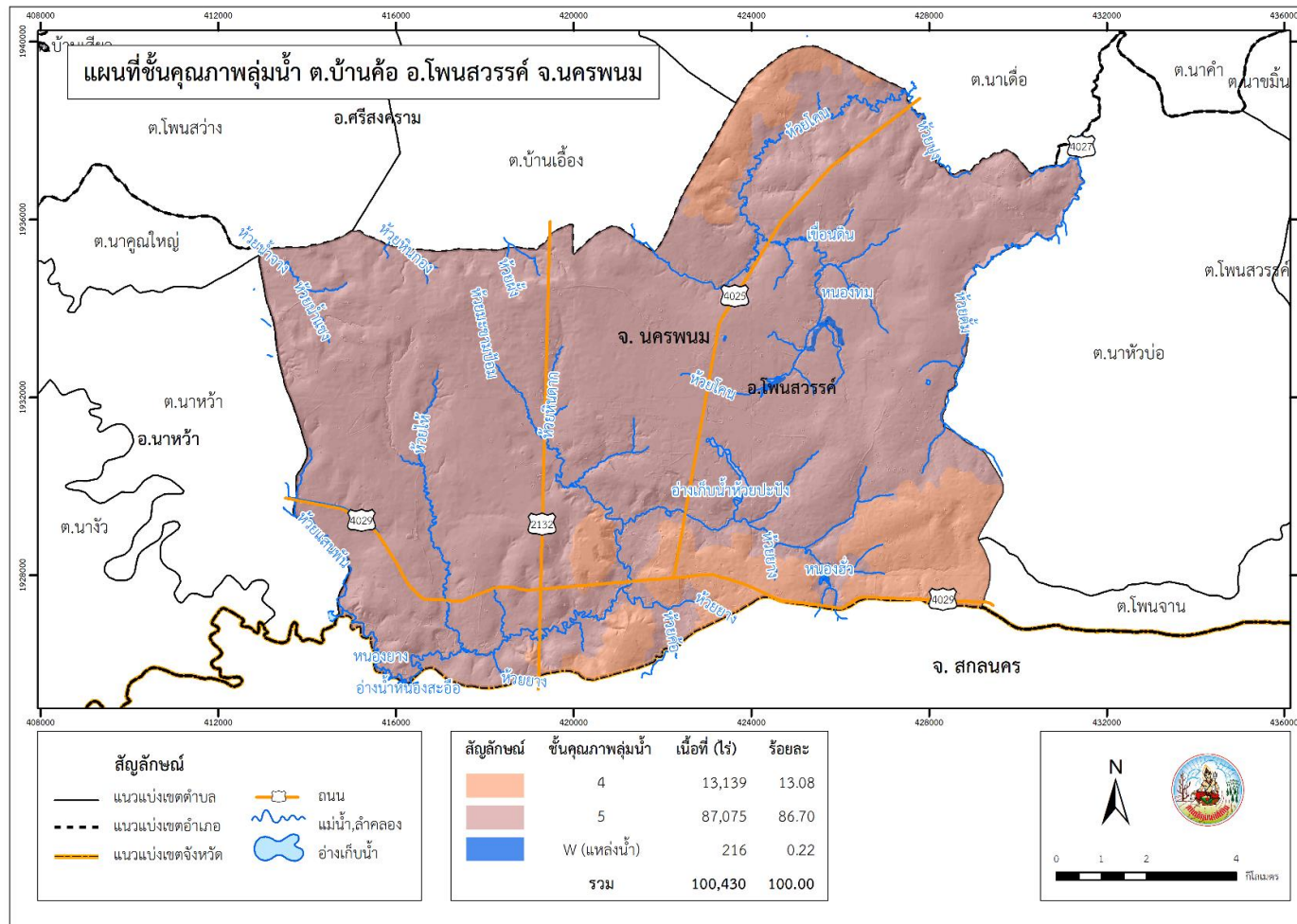
แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ได้แก่ อ่างเก็บน้ำปะปัง บ่อ สระน้ำต่างๆ เป็นต้น

3.2.2 น้ำใต้ดิน

พื้นที่ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม มีบ่อบาดาล จำนวน 38 บ่อ แบ่งเป็น บ่อบาดาลประเภทอุปโภค บริโภค จำนวน 30 บ่อและบ่อบาดาลประเภทบ่อเกษตร 8 บ่อ รายละเอียดดังนี้

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านค้อ อำเภอโพธารวม จังหวัดนครพนม

รูปที่ 3-3 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพธารวม จังหวัดนครพนม

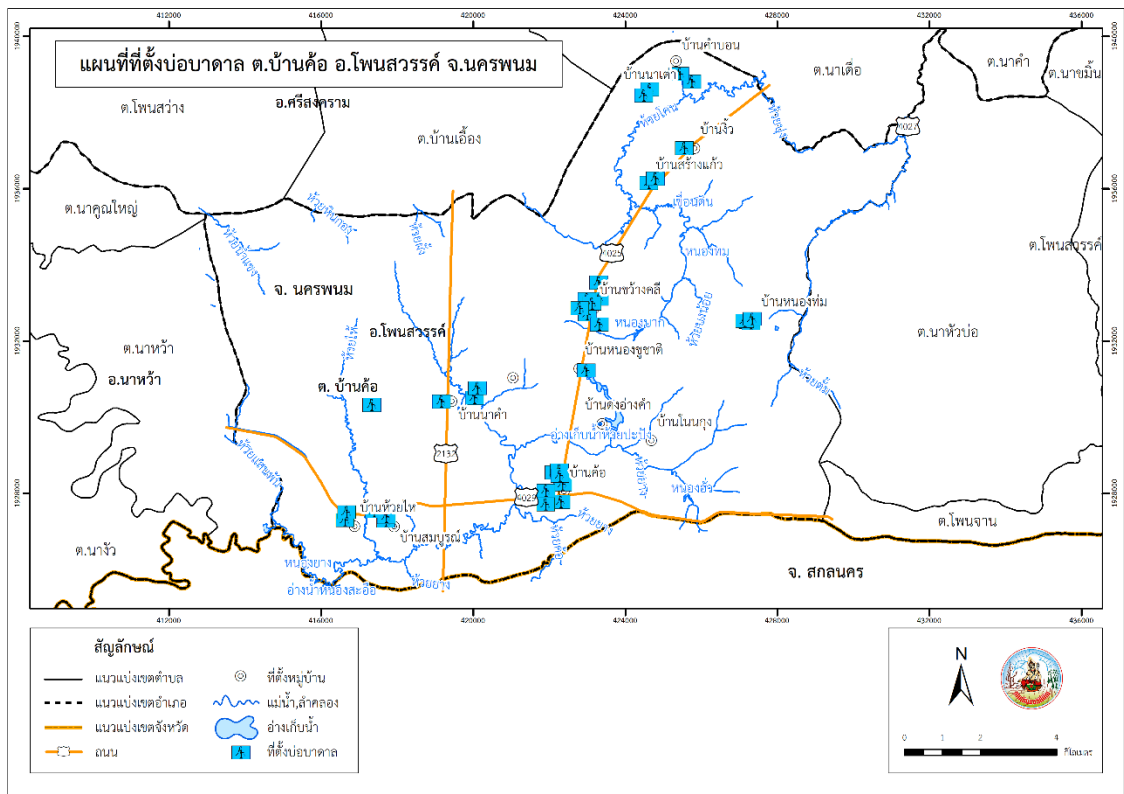

ตารางที่ 3-1 บ่อบาดาลตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม

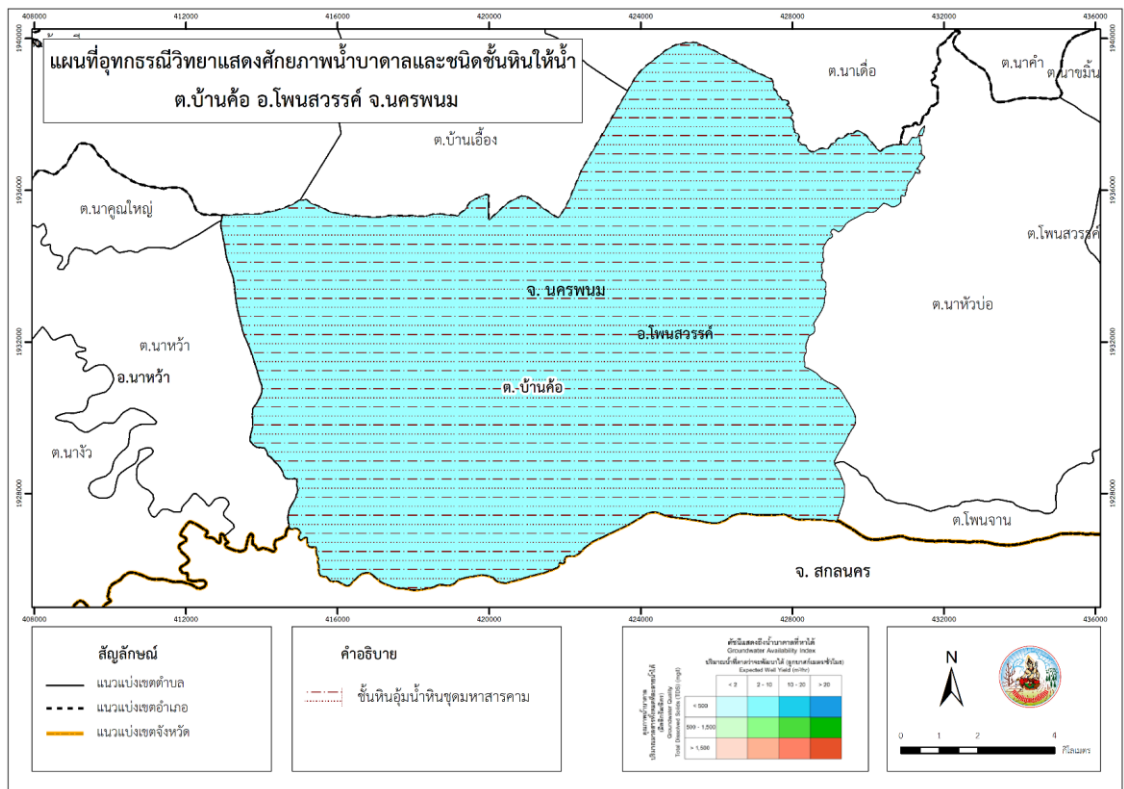
ลำดับ	LATITUDE	LONGITUDE	ประเภทบ่อ	ความลึกเจาะ (ม.)	ระดับน้ำปกติ (ม.)
1	17.457404	104.221571	'บ่อเกษตร'	96	10
2	17.44157816	104.2667987	'บ่ออุบ้โภค-บริโภค'	42	12.6
3	17.43878394	104.2689003	'บ่ออุบ้โภค-บริโภค'	52	12
4	17.44211628	104.2681149	'บ่ออุบ้โภค-บริโภค'	52	12
5	17.43457955	104.2685027	'บ่ออุบ้โภค-บริโภค'	52	12
6	17.51033689	104.2899319	'บ่ออุบ้โภค-บริโภค'	30.49	6.1
7	17.51142745	104.291595	'บ่ออุบ้โภค-บริโภค'	42	9.6
8	17.465812	104.2746126	'บ่ออุบ้โภค-บริโภค'		
9	17.42995972	104.2251617	'บ่ออุบ้โภค-บริโภค'	42	6
10	17.43086388	104.2252426	'บ่ออุบ้โภค-บริโภค'	36	7.94
11	17.43718696	104.2647636	'บ่ออุบ้โภค-บริโภค'	66	8.7
12	17.43400524	104.2647198	'บ่ออุบ้โภค-บริโภค'	44	9
13	17.45921056	104.2469614	'บ่ออุบ้โภค-บริโภค'	36	3.04
14	17.45826654	104.2387817	'บ่ออุบ้โภค-บริโภค'	30	6.18
15	17.46152705	104.2476582	'บ่ออุบ้โภค-บริโภค'	36	9.6
16	17.43004678	104.2150771	'บ่ออุบ้โภค-บริโภค'	42	6.22
17	17.43224434	104.222299	'บ่ออุบ้โภค-บริโภค'	44	7
18	17.43196443	104.2154549	'บ่ออุบ้โภค-บริโภค'	36	7.15
19	17.48282502	104.2777852	'บ่ออุบ้โภค-บริโภค'	42	9
20	17.47917168	104.274814	'บ่ออุบ้โภค-บริโภค'	42	7.5
21	17.48270548	104.2747435	'บ่ออุบ้โภค-บริโภค'	40	7
22	17.48170682	104.2760095	'บ่ออุบ้โภค-บริโภค'	44	12
23	17.4866839	104.2776287	'บ่ออุบ้โภค-บริโภค'	44	16
24	17.48056588	104.2729624	'บ่ออุบ้โภค-บริโภค'	42	10.5
25	17.44081502	104.2681954	'บ่ออุบ้โภค-บริโภค'	64	14
26	17.53447107	104.3004839	'บ่อเกษตร'	44	3
27	17.53627735	104.2975282	'บ่อเกษตร'	48	4
28	17.53255424	104.2901281	'บ่ออุบ้โภค-บริโภค'	42	11.4
29	17.531157	104.288645	'บ่ออุบ้โภค-บริโภค'	42	6
30	17.47676929	104.2778091	'บ่ออุบ้โภค-บริโภค'	50	7
31	17.51866543	104.2986981	'บ่ออุบ้โภค-บริโภค'	42	13.1
32	17.47753239	104.3146409	'บ่ออุบ้โภค-บริโภค'	36	9
33	17.47715537	104.3153958	'บ่ออุบ้โภค-บริโภค'	40	12
34	17.47772838	104.3138114	'บ่ออุบ้โภค-บริโภค'	40	21
35	17.47821395	104.3157026	'บ่ออุบ้โภค-บริโภค'		

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านค้อ อำเภอโพธารวม จังหวัดนครพนม

รูปที่ 3-4 ที่ตั้งบ่อบาดาล ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพธารวม จังหวัดนครพนม

รูปที่ 3-5 อุทกธรณีวิทยาแสดงศักยภาพน้ำบาดาลและชนิดชั้นหินให้น้ำ ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพธารวม จังหวัดนครพนม

3.3 ทรัพยากรดิน

3.3.1 สถานภาพทรัพยากรที่ดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย

1. ดินคล้ายชุดดินชุมพลบุรีที่เป็นดินทรายแป้งละเอียด (Chp-fsi) สภาพพื้นที่ คอนขางราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน 1-5 % การระบายน้ำดีปานกลาง มีหน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน Chp-fsi-siA : ดินคล้ายชุดดินชุมพลบุรีที่เป็นดินทรายแป้งละเอียด ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง มีความลาดชัน 0-2 % มีเนื้อที่ 272 ไร่ หรือร้อยละ 0.27 ของพื้นที่ตำบล

2. ชุดดินขำนิ (Cni) สภาพพื้นที่ราบเรียบถึงคอนขางราบเรียบ มีความลาดชัน 1-2 % การระบายน้ำดีปานกลางถึงคอนข้างเร็ว มีหน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน Cni-siA : ชุดดินขำนิ ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายแป้ง มีความลาดชัน 0-2 % มีเนื้อที่ 2,711 ไร่ หรือร้อยละ 2.70 ของพื้นที่ตำบล

3. ชุดดินน้ำพอง (Ng) สภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน 2-5 % การระบายน้ำดีถึงคอนขางมาก มีหน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน (Ng-lsA) ชุดดินน้ำพอง ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนร่วน มีความลาดชัน 0-2 % มีเนื้อที่ 144 ไร่ หรือร้อยละ 0.14 ของพื้นที่ตำบล

4. ชุดดินนครพนม (Nn) สภาพพื้นที่ราบเรียบถึงคอนขางราบเรียบ มีความลาดชัน 0-2 % การระบายน้ำคอนข้างเร็วถึงเร็ว มีหน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน (Nn-sic1A) ชุดดินนครพนม ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง มีความลาดชัน 0-2 % มีเนื้อที่ 3,072 ไร่ หรือร้อยละ 3.06 ของพื้นที่ตำบล

5. ชุดดินเพ็ญ (Pn) สภาพพื้นที่ ราบเรียบถึงคอนขางราบเรียบ มีความลาดชัน 0-2 % การระบายน้ำคอนข้างเร็ว มีหน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน (Pn-gs1A) ชุดดินเพ็ญ ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด มีความลาดชัน 0-2 % มีเนื้อที่ 699 ไร่ หรือร้อยละ 0.70 ของพื้นที่ตำบล

หน่วยแผนที่ดิน (Pn-s1B) ชุดดินเพ็ญ ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 2-5 % มีเนื้อที่ 438 ไร่ หรือร้อยละ 0.44 ของพื้นที่ตำบล

6. ชุดดินโพนพิสัย (Pp) สภาพพื้นที่คอนขางราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชัน 1-12 % การระบายน้ำดีปานกลาง มีหน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน (Pp-gs1A) ชุดดินโพนพิสัยที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด มีความลาดชัน 0-2 % มีเนื้อที่ 1,985 ไร่ หรือร้อยละ 1.98 ของพื้นที่ตำบล

หน่วยแผนที่ดิน (Pp-gs1B) ชุดดินโพนพิสัยที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด มีความลาดชัน 2-5 % มีเนื้อที่ 47,216 ไร่ หรือร้อยละ 47.01 ของพื้นที่ตำบล

หน่วยแผนที่ดิน (Pp-gsLB-Pp-gm-gsLB/b) หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินโพนพิสัยและดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีจุดประสีเทา ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด มีความลาดชัน 2-5 % มีคันทนา มีเนื้อที่ 3,194 ไร่ หรือร้อยละ 3.18 ของพื้นที่ตำบล

หน่วยแผนที่ดิน Pp-sLB-Pp-gm-sLB/b หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินโพนพิสัยและดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีจุดประสีเทา ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 2-5 % มีคันทนา มีเนื้อที่ 5,932 ไร่ หรือร้อยละ 5.91 ของพื้นที่ตำบล

7. ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีจุดประสีเทา (Pp-gm) สภาพพื้นที่คอนขางราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน 1-5 % การระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงดีปานกลาง มีหน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน (Pp-gm-sLA/b) ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีจุดประสีเทา ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 0-2 % มีคันทนา มีเนื้อที่ 503 ไร่ หรือร้อยละ 0.5 ของพื้นที่ตำบล

หน่วยแผนที่ดิน (Pp-gm-sLB/b) ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีจุดประสีเทา ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 2-5 % มีคันทนา มีเนื้อที่ 2,050 ไร่ หรือร้อยละ 2.04 ของพื้นที่ตำบล

8. ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่เป็นดินลิกปานกลาง (Pp-md) สภาพพื้นที่ ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชัน 2-12 % การระบายน้ำดีปานกลาง มีหน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน (Pp-md-sLB/d3c) ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่เป็นดินลิกปานกลาง ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย มีความลาดชัน 2-5 % ลิกปานกลางถึงสารมวลพอก มีเนื้อที่ 7,367 ไร่ หรือร้อยละ 7.34 ของพื้นที่ตำบล

9. ชุดดินปลาปาก (Ppk) สภาพพื้นที่คอนขางราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชัน 1-12 % การระบายน้ำดีปานกลาง มีหน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน (Ppk-gclB) ชุดดินปลาปาก ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนกรวด ที่มีความลาดชัน 2-5 % มีเนื้อที่ 6,202 ไร่ หรือร้อยละ 6.18 ของพื้นที่ตำบล

10. ดินคล้ายชุดดินร้อยเอ็ดที่เป็นดินร่วนหยาบ (Re-col) สภาพพื้นที่ ราบเรียบถึงคอนขางราบเรียบ มีความลาดชัน 0-2 % การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว มีหน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน (Re-col-sLA) ดินคล้ายชุดดินร้อยเอ็ดที่เป็นดินร่วนหยาบ ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 0-2 % มีเนื้อที่ 6,941 ไร่ หรือร้อยละ 6.91 ของพื้นที่ตำบล

11. ชุดดินศิขรภูมิ (Sik) สภาพพื้นที่ราบเรียบถึงคอนขางราบเรียบ มีความลาดชัน 0-1 % การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว มีหน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน (Sik-silA) ชุดดินศิขรภูมิ ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง มีความลาดชัน 0-2 % มีเนื้อที่ 2,428 ไร่ หรือร้อยละ 2.42 ของพื้นที่ตำบล

12. ชุดดินสกล (SK) สภาพพื้นที่คอนขางราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน 1-5 % การระบายน้ำดี มีหน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน (Sk-gslB) ชุดดินสกัลที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด มีความลาดชัน 2-5 % มีเนื้อที่ 4,114 ไร่ หรือร้อยละ 4.10 ของพื้นที่ตำบล

13. ดินนค้ำยชุดดินสกัลที่มีจุดประสีเทา (Sk-gm) สภาพพื้นที่คอนขาบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน 1-5 % การระบายน้ำดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว มีหน่วยแผนที่ดิน คือ

หน่วยแผนที่ดิน (Sk-gm-gslA/b) ดินค้ำยชุดดินสกัลที่มีจุดประสีเทา ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด มีความลาดชัน 0-2 % มีค้ำนนา มีเนื้อที่ 800 ไร่ หรือร้อยละ 0.8 ของพื้นที่ตำบล

หน่วยแผนที่ดิน (Sk-gm-gslB/b) ดินค้ำยชุดดินสกัลที่มีจุดประสีเทา ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด มีความลาดชัน 2-5 % มีค้ำนนา มีเนื้อที่ 832 ไร่ หรือร้อยละ 0.83 ของพื้นที่ตำบล

14. ชุดดินสีทน (St) สภาพพื้นที่ราบเรียบถึงคอนขาบเรียบ มีความลาดชัน 0-2 % การระบายน้ำค่อนข้างเลว มีหน่วยแผนที่ดิน คือ

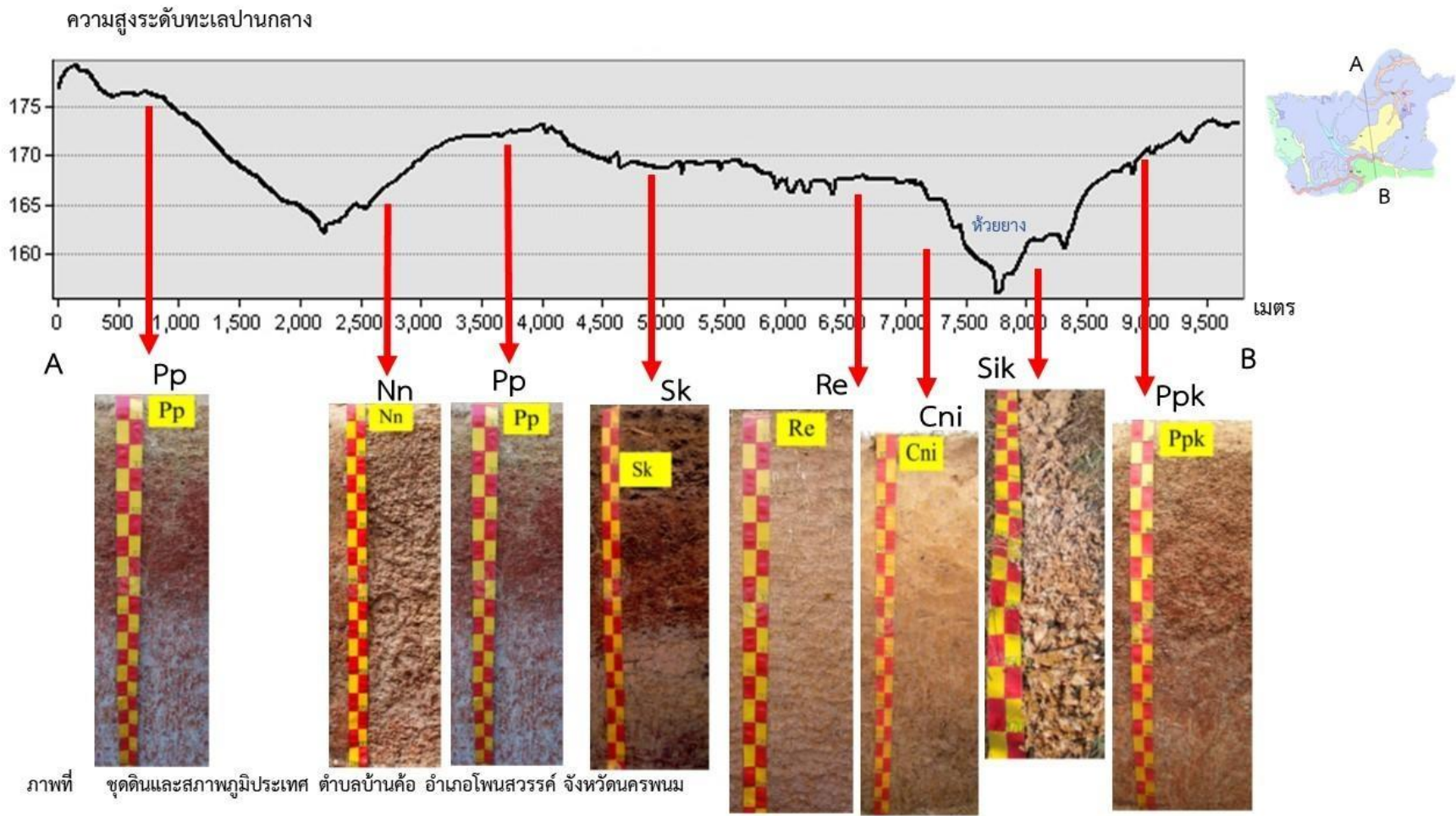
หน่วยแผนที่ดิน (St-sIA) ชุดดินสีทนที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 0-2 % มีเนื้อที่ 3,530 ไร่ หรือร้อยละ 3.51 ของพื้นที่ตำบล กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน 2562 ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-2 ,3-3 และรูปที่ 3-6 ถึง 3-7

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านค้อ อำเภอโพธารวัตร จังหวัดนครพนม

ตารางที่ 3-2 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพธารวัตร จังหวัดนครพนม

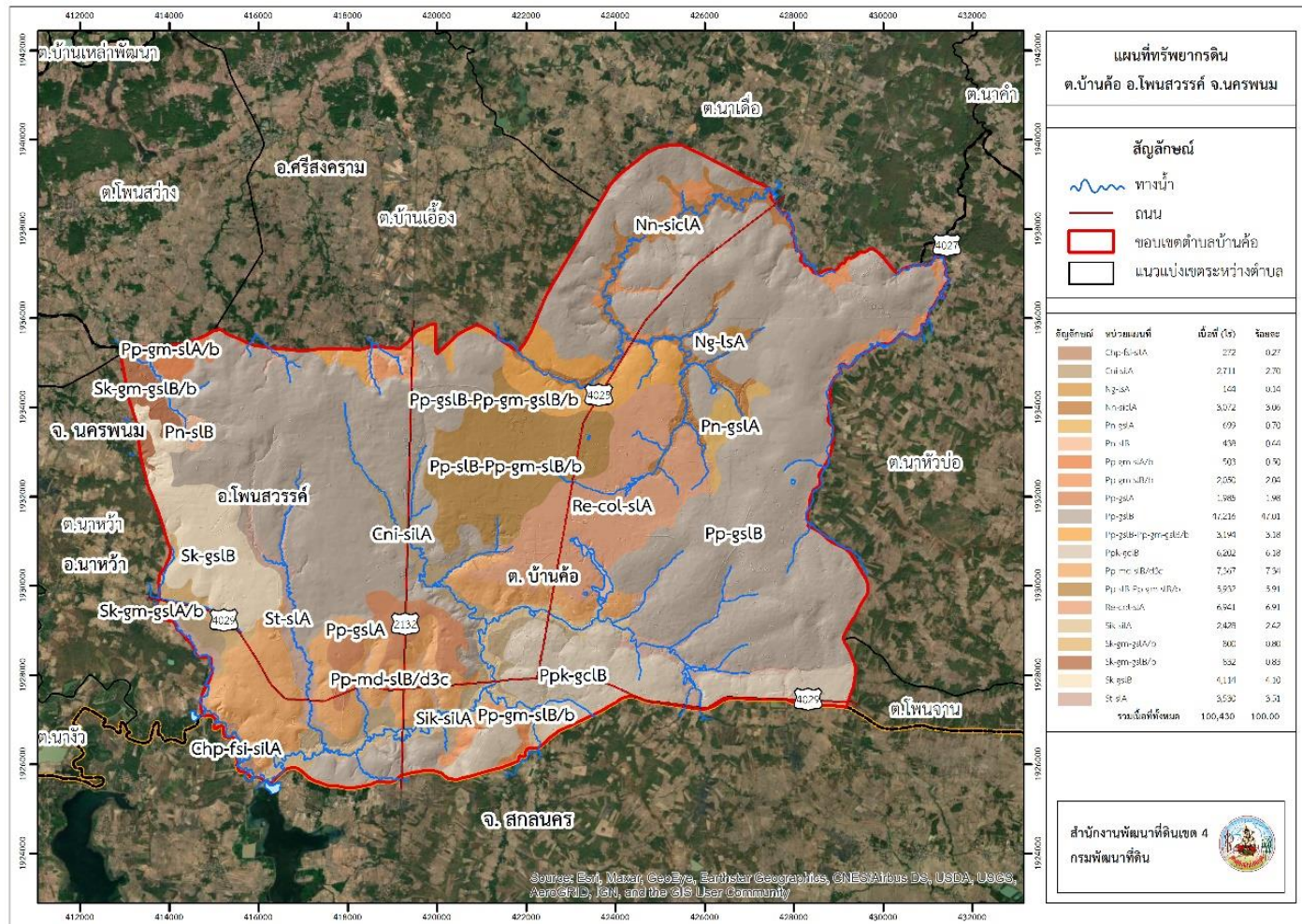
หน่วย แผนที่ดิน	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
Chp-fsi-siA	ดินคล้ายชุดดินชุมพลบุรีที่เป็นดินทรายแป้งละเอียด ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง มีความลาดชัน 0-2 %	272	0.27
Cni-siA	ชุดดินขำนิ ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายแป้ง มีความลาดชัน 0-2 %	2,711	2.70
Ng-lsA	ชุดดินน้ำพอง ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนร่วน มีความลาดชัน 0-2 %	144	0.14
Nn-sicLA	ชุดดินนครพนม ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง มีความลาดชัน 0-2 %	3,072	3.06
Pn-gsLA	ชุดดินเพ็ญ ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด มีความลาดชัน 0-2 %	699	0.70
Pn-slB	ชุดดินเพ็ญ ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 2-5 %	438	0.44
Pp-gm-slA/b	ดินคล้ายชุดดินโพธิ์สัยที่มีจุดประสีเทา ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 0-2 % มีคันทนา	503	0.50
Pp-gm-slB/b	ดินคล้ายชุดดินโพธิ์สัยที่มีจุดประสีเทา ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 2-5 % มีคันทนา	2,050	2.04
Pp-gsLA	ชุดดินโพธิ์สัย ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด มีความลาดชัน 0-2 %	1,985	1.98
Pp-gsLB	ชุดดินโพธิ์สัย ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด มีความลาดชัน 2-5 %	47,216	47.01
Pp-gsLB-Pp-gm-gsLB/b	หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินโพธิ์สัยและดินคล้ายชุดดินโพธิ์สัยที่มีจุดประสีเทา ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด มีความลาดชัน 2-5 % มีคันทนา	3,194	3.18
Ppk-gclB	ชุดดินปลาปาก ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนกรวด ที่มีความลาดชัน 2-5 %	6,202	6.18
Pp-md-slB/d3c	ดินคล้ายชุดดินโพธิ์สัยที่เป็นดินลิกปานกลาง ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย มีความลาดชัน 2-5 % ลิกปานกลางถึงสามรวมลอก	7,367	7.34
Pp-slB-Pp-gm-slB/b	หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินโพธิ์สัยและดินคล้ายชุดดินโพธิ์สัยที่มีจุดประสีเทา ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 2-5 % มีคันทนา	5,932	5.91
Re-col-slA	ดินคล้ายชุดดินร้อยเอ็ดที่เป็นดินร่วนหยาบ ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 0-2 %	6,941	6.91
Sik-siA	ชุดดินศรีขจรภูมิ ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง มีความลาดชัน 0-2 %	2,428	2.42
Sk-gm-gsLA/b	ดินคล้ายชุดดินสกลที่มีจุดประสีเทา ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด มีความลาดชัน 0-2 % มีคันทนา	800	0.80
Sk-gm-gsLB/b	ดินคล้ายชุดดินสกลที่มีจุดประสีเทา ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด มีความลาดชัน 2-5 % มีคันทนา	832	0.83
Sk-gsLB	ชุดดินสกล ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด มีความลาดชัน 2-5 %	4,114	4.10
St-slA	ชุดดินสีทัน ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 0-2 %	3,530	3.51
	รวมเนื้อที่ทั้งหมด	100,430	100.00

รูปที่ 3-6 ภูมิประเทศและชุดดิน ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม

รูปที่ 3-7 ทรัพยากรดิน ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

4.1 หลักการ

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ

- (1) พื้นที่ (Area)
- (2) หน้าที่ขององค์กร หรือภารกิจ (Function)
- (3) ความร่วมมือ (Participation)

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีสาระสำคัญที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ เช่น

- (1) สภาพปัญหาของชุมชนหรือเกษตรกร
- (2) ความต้องการของชุมชน
- (3) โครงการที่จะแก้ไขปัญหาที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน
- (4) พื้นที่ที่จะดำเนินโครงการ

ทั้งนี้ผู้ที่จำเป็นต้องเข้าร่วมกระบวนการคือ เกษตรกรในพื้นที่ตำบล ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีของแผนการใช้ที่ดินตำบลนั้น การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีสาระสำคัญของชุมชนในภาพรวม และเกษตรกรแต่ละราย เช่น

- (1) ปัญหาทรัพยากรดิน
- (2) ปัญหาการประกอบอาชีพ
- (3) ความต้องการของชุมชนหรือเกษตรกรแต่ละราย
- (4) แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากสาระสำคัญใน 4 ประการ ดังกล่าว แผนการใช้ที่ดินตำบลจะต้องจัดทำขึ้นโดยมี “กิจกรรมตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน หรือเกษตรกรแต่ละราย รวมทั้งตอบสนองต่อแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ตรงตามอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน และโดยความร่วมมือของส่วนราชการต่าง ๆ

4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 15-17 กันยายน 2564 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.2.1 ปัญหาหลักของตำบลบ้านค้อ คือ

- (1) ขาดแคลนน้ำ
- (2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- (3) ขาดแคลนเมล็ดพืชปุ๋ยสด
- (4) ขาดแคลนพื้นที่กักเก็บน้ำ

4.2.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และเทศบาลตำบลบ้านค้อ คือ

- (1) แก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำ
- (2) แก้ไขปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- (3) แก้ไขปัญหาขาดแคลนเมล็ดพืชปุ๋ยสด
- (4) แก้ไขปัญหาขาดแคลนพื้นที่กักเก็บน้ำ

การวิเคราะห์ปัญหาจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) แสดงให้เห็น ปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ การใช้ที่ดินเป็นนาข้าว ความเหมาะสมของดินอยู่ในชั้น S2 การกำหนดเขตการใช้ที่ดินในอนาคต เกษตรกรต้องการทำนาต่อไป จึงกำหนดไว้เป็นนาข้าว แต่จะมีการเปลี่ยนจากการผลิตข้าวเพื่อบริโภคเป็น“การผลิตพันธุ์ข้าว” แทน ดังนั้นกิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินจะดำเนินการตามบทบัญญัติมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551 จึงควรมีการ สนับสนุนการปลูกพืชปุ๋ยสด การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ การปลูกพืชตระกูลถั่วหลังนา ควบคู่ไปกับการแก้ไขปัญหาคาดแคลนน้ำ ซึ่งจะมีการก่อสร้างบ่อน้ำในไร่นาแหล่งน้ำขนาดเล็ก ขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ เป็นต้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงได้มีการดำเนินการดังนี้

- (1) ปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์

ความต้องการของเกษตรกร : ปรับปรุงบำรุงดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน : สาธิต แนะนำ สนับสนุนให้ใช้ โดโลไมท์ ปูนมาร์ล เป็นต้น

ปฏิกิริยาของดิน (pH)

4.5 – 5.0	กรดจัดมาก
5.0 – 5.5	กรดจัด
5.5 – 6.0	กรดปานกลาง
6.0 – 6.5	กรดเล็กน้อย
6.6 – 7.0	เป็นกลาง

อินทรีย์วัตถุ %

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน : สาธิต แนะนำ สนับสนุนการใช้ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักและพืชปุ๋ยสด รวมทั้งเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดชนิดต่าง ๆ

ฟอสฟอรัส (P)

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน : การใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ใช้ในอัตราที่เหมาะสม

โปแตสเซียม (K)

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน : การใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ใช้ในอัตราที่เหมาะสม

- (2) การขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร

ความต้องการของเกษตรกร : แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรเพิ่มเติมจากที่มีอยู่ในปัจจุบัน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะแก้ไขปัญหาคาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรคือ (1) บ่อน้ำในไร่นา ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร (2) แหล่งน้ำขนาดเล็ก และ (3) การขุดลอกแหล่งน้ำตามธรรมชาติ

อนึ่งบ่อน้ำในไร่นา มีได้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำมาทำนาแต่จะเป็นการเสริมในช่วงที่ขาดแคลนเท่านั้น จากการตรวจสอบบ่อน้ำในไร่นาที่มีอยู่ในปัจจุบันมีจำนวน 334 บ่อ (ตารางที่ 4-1และ4-2) และรูป4.1) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะลงในเขตการใช้ที่ดินซึ่งจะมีทั้งที่นาข้าวและที่ปลูกพืชไร่ อาจจะเป็นบ่อน้ำในไร่นาเพิ่มเติม หรือขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่

ผลจากการจัดทำกรมีสวนร่วมของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพโดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

- (1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 4 ประการ คือ
 - 1.1 น้ำขาดแคลน
 - 1.2 ดินเสื่อมโทรม
 - 1.3 ราคาผลผลิตตกต่ำ
 - 1.4 การเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ
- (2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 4 ประการ คือ
 - 2.1) จัดหาแหล่งน้ำ
 - 2.2) การปรับปรุงบำรุงดิน
 - 2.3) ความต้องการน้ำเพื่อการเกษตร
 - 2.4) ราคาผลผลิตตกต่ำ
- (3) สภาวะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 5 ประการ คือ
 - 3.1) ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ
 - 3.2) ขาดแคลนน้ำอุปโภค/บริโภค
 - 3.3) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร
 - 3.4) พื้นที่ป่าไม้ลดลง
- (4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 4 ประการ คือ
 - 4.1) แหล่งน้ำที่มีอยู่สิ้นเชิงจากตะกอน
 - 4.2) ผลผลิตพืชต่ำ ลงทุนสูง
 - 4.3) รายได้น้อย
 - 4.4) มีปัญหาต่อคุณภาพชีวิต
- (5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

อดีต-ปัจจุบัน

พื้นที่ลาดชัน

- 5.1) ปลูกหญ้าแฝก ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน รักษาความชื้นและกักเก็บน้ำ
- 5.2) บอดักตะกอน
- 5.3) คันดิน

พื้นที่ราบ

- 5.6) จัดรูปแปลงนา
- 5.7) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- 5.8) บอนน้ำไรนา
- 5.9) ขุดลอกลำน้ำ/คลองส่งน้ำ/แหล่งน้ำ
- 5.10) ปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชใช้น้ำน้อย

อนาคต

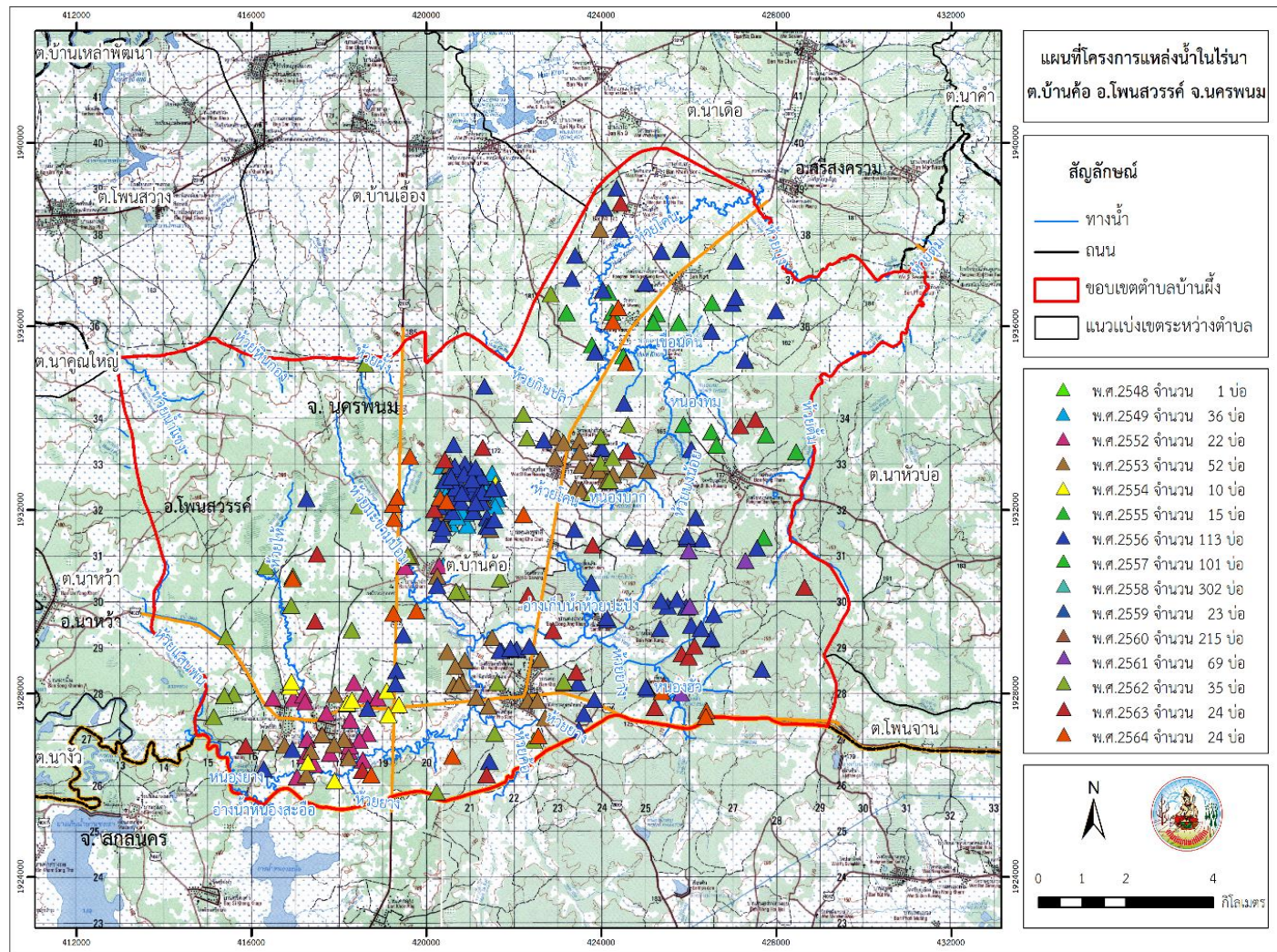
- (1) พัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบทั้งตำบล
- (2) ประกาศเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ

ตารางที่ 4-1 แหล่งน้ำในไรนานอกเขตชลประทาน ปี 2548-2564 ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม

ปี พ.ศ	จำนวน (บ่อ)
2548	1
2549	36
2550	0
2551	0
2552	22
2553	52
2554	10
2555	15
2556	113
2557	101
2558	302
2559	23
2560	215
2561	69
2562	35
2563	24
2564	24
รวม	1,042

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม

รูปที่ 4-1 พิกัดแหล่งน้ำในไรนาออกเขตชลประทาน ปี 2548-2564 ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม

ตารางที่ 4-2 รายชื่อเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการแหล่งน้ำในไรนาออกเขตชลประทาน ปี 2548-2564 ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	บัตรประชาชน	ที่อยู่					พื้นที่ขุดสระ				ปี
			เลขที่	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	
1	นางบัวภา อ่อนิจ	3480300544820	37	5	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	5	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2548
2	นางวิทยา อนุญาหงษ์	3480300490349	61	2	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
3	นางวิชัย อุปศรี				บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	16	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
4	นางนิยม อุปศรี				บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	16	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
5	นางมีชัย อุปมินต์				บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	5	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
6	นางนวลจันทร์ ทุมหัตทราย				บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	5	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
7	นางจำปา อุปศรี				บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	5	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
8	นางสมภพ อุปศรี				บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	16	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
9	นางเล็ง จำปา				บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
10	นางสาวน้อก อุปมินต์				บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	16	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
11	นางสุวรรณ์ อุปศรี				บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	5	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
12	นางชมชื่น อุปศรี				บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	5	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
13	นางบุตรี อุปศรี	3480300544422	104	16	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	16	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
14	นางกา จำปา				บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
15	นางเกษร ใหญ่ปางแก้ว	3480300058794	94	5	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	5	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
16	นางฉัตรมงคล จำปา				บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
17	นางทองดี กรีสอนแถม				บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	16	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
18	นางสุณา อ่อนิจ				บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	5	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
19	นางจันทร์ ใหญ่ปางแก้ว				บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	5	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
20	นางวิชัย อุปศรี	3480300544473	33	16	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	16	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
21	นางมนตรี ใหญ่ปางแก้ว				บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	5	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
22	นางไต้ะ ทุมหัตทราย				บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	5	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
23	นางสมหมาย อุปมินต์				บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	16	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
24	นางหนูทัย ใหญ่ปางแก้ว				บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	16	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
25	นางแต่ม อุปศรี				บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	16	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
26	นางเจริญพร อุปศรี				บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	16	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549

ตารางที่ 4-2 รายชื่อเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ปี 2548-2564 ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	บัตรประชาชน	ที่อยู่					พื้นที่ขุดสระ				ปี
			เลขที่	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	
27	นางสาวกาไล วิภา				บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
28	นางสาวกาสอน สุขวิญ				บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
29	นางบุญเรือง จำปา				บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
30	นางเลื่อมทอง ทุมทัตทราย				บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	5	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
31	นางอุดม อุปศรี				บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	5	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
32	นางทองมี อยู่านิจ				บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	5	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
33	นางสาวรัศมี ใหญ่ปางแก้ว				บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	16	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
34	นางหนูทิน จำปา				บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
35	นางคำเล่ง อนุญาหงษ์	3480300464178	177	2	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
36	นางสงบ อนุญาหงษ์	3480300488000	27	2	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
37	นางเคน อุปแก้ว				บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2549
38	นางสาวสมพร ปากดี	3480300414260	29	14	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	14	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2552
39	นางสาวเสถียร ปากดี	3480300419946	180	14	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	14	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2552
40	นางตุ้ย จันชะล้า	3480300520531	158	4	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	4	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2552
41	นางลำพันธ์ ปากดี	3480300413166	20	3	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	3	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2552
42	นางพิมพ์ คำมี	2480300412810	124	3	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	3	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2552
43	นางทองศรี ทุมทัตทราย	3480300549360	87	5	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	5	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2552
44	นางนรินทร์ บุพศิริ	3480300414758	151	14	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	14	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2552
45	นางทีก ปากดี	3480300524561	84	4	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	4	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2552
46	นางสะอาด จันทร	3480300417072	61	14	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	14	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2552
47	นางจำปา อุปศรี	348030054365	112	16	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	16	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2552
48	นางเสน่ห์ พุทวงค์	3480300519410	268	4	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	4	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2552
49	นางสุผิน มะตนเด	3480300520817	227	4	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	4	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2552
50	นางสาวคันสนีย์ จำเห็น	3480300414456	31	14	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	14	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2552
51	นางคำสือ ปากดี	3480300519525	20	4	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	4	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2552
52	นางสาวมี สิงห์ออย	3480300416947	131	14	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	14	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2552

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านค้อ อำเภอโพธารวม จังหวัดนครพนม

ตารางที่ 4-2 รายชื่อเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ปี 2548-2564 ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพธารวม จังหวัดนครพนม (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	บัตรประชาชน	ที่อยู่					พื้นที่ขุดสระ				ปี
			เลขที่	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	
53	นางปรีชา ปากดี	3480300519886	26	4	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	4	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2552
54	นางบัวเงิน แก้วไพศาล	3480300416335	53/1	14	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	14	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2552
55	นางพระ จันชะล้า	5481000008298	50	14	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	14	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2552
56	นางบุญเทียน ประกิจ	3470200177894	47	4	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	4	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2552
57	นางเพียร โกษาแสง	3480300529296	149	4	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	4	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2552
58	นางพิน ปากดี	3480300528273	129	4	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	4	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2552
59	นางเพียร มะตาด	3480300527269	109	4	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	4	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2552
60	นางเสิน โพนดวงกรณ์	3480300250283	2	6	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	6	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
61	นางหอม โหรัตน์	3480300266244	128	19	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	19	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
62	นางบัวเตรียม เวินชัย	3411100577387	139	18	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	18	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
63	นางสาวบุญเพ็ง พระสว่าง	3411100577417	211	18	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	18	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
64	นางหาร มหาวงค์	3480300479001	85	6	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	6	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
65	นางบจรถ แซงมณี	3480300524294	205	17	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	17	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
66	นางคำภีร์ สีมงคุณ	1481090000744	206	17	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	17	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
67	นางสวน สิมมา	3480300528583	136	17	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	17	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
68	นางสาวสมัย คำมี	3480300528656	137	17	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	17	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
69	นางดา สุขวิญญู	3480300490641	67	2	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
70	นางทรัพย์ สายสีดา	3340500738353	196	6	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	6	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
71	นางบุญเยี่ยม เตยขันชะ	3480300487429	224	2	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	10	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
72	นางณัฐภัทร ชัยนิรันดร์ณัฐ	3480300261188	48	7	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	7	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
73	นางสาวจิต โคตะเนตร	3480300257130	7	7	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	7	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
74	นางมา โหรัตน์	3480300259221	31	7	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	7	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
75	นางชวน นครเวด	3480300491337	75	2	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
76	นางสาวพิน สาเคดา	3480900144794	117	9	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	9	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
77	นางเสาร์ แสนคำพล	3480300422220	60	9	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	9	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
78	นางสาวคำห้วง รัตนะ	3480300490586	66	2	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553

ตารางที่ 4-2 รายชื่อเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ปี 2548-2564 ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพธารวม จังหวัดนครพนม (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	บัตรประชาชน	ที่อยู่					พื้นที่ขุดสระ				ปี
			เลขที่	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	
79	ไพ จันทนคร	3480300255218	17	6	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	6	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
80	นางบุญเลิศ ชาญวง	3480900186519	19	4	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	4	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
81	นางอุดม ไทรัตน์	3480300265795	45	19	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	19	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
82	สุม อนุญาหงษ์	3480300257385	10	7	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	7	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
83	นางยนต์ อนุญาหงษ์	3480300260050	37	7	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	7	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
84	นางมงคล ไทรัตน์	3480300258268	169	7	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	7	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
85	นางดา มหาวงค์	3480300602678	82	7	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	7	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
86	นางสาวค่า อปศรี	3480300257407	171	7	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	7	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
87	นางมี ปิลาตี	3480300261226	143	7	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	7	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
88	นางสาวกนิรี ไทรัตน์	3480300268611	76	10	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	10	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
89	นางเบอร์ ไทรัตน์	3480300262281	13	19	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	19	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
90	นางมีชัย อนุญาหงษ์	3480300262362	130	10	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	19	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
91	นางวิจิตร สุขขวัญ	3480300468939	169	1	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	1	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
92	นางประจิดร จำปา	3480300491558	78	2	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
93	นางสาวประเพศ ศรีจันทร์	3480300519207	16	4	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	4	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
94	นางสมัย อนุญาหงษ์	3480300272626	305	15	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	15	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
95	นางสาวคำมี รัตนะ	3480300528291	136	17	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	17	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
96	นางต้อย จันชะล้า	3480300520532	158	4	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	4	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
97	นางนงคันช ประกิ่ง	3481000010161	186	17	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	17	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
98	นางสาวยม อนุญาหงษ์	3480300258721	24	7	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	7	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
99	นางสาวคำพ่อง ไชยนาม	3480300421657	118	9	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	9	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
100	นางวิชัย มหัตกุล	3470200114205	74	9	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	9	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
101	นางปาว มณีกุล	3480300422904	47	9	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	9	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
102	นางจวน ไทรัตน์	3480300267186	42	9	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	9	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
103	นางสรดิษ จำปา	3480300463091	270	15	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	15	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
104	นางสุนทร ประพันธ์	3480300519371	228	4	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	4	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553

ตารางที่ 4-2 รายชื่อเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ปี 2548-2564 ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพธารวม จังหวัดนครพนม (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	บัตรประชาชน	ที่อยู่					พื้นที่ขุดสระ				ปี
			เลขที่	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	
105	นางวิชัย อุปศรี	3480300543493	169	6	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	6	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
106	นางสาวโสภา นาโควงค์	3480300472600	118	15	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	15	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
107	นางกิตติศักดิ์ จำปา	3480300461691	15	15	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	15	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
108	นางเคียง ปีลาตี	3480300269308	82	10	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	10	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
109	นางกาวิณ สิริวิศา	3480300269430	262	10	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	10	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
110	นางวัฒนา บาลมีทะ	3480300419971	29	14	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	14	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
111	นางสาวบัวลา นารีแพงสี	5480300014438	178	15	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	15	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2553
112	นางทวีชัย แก้วไพศาล	3480300522691	173	17	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	17	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2554
113	นางมีชัย โกษาแสง	3480300523603	172	17	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	17	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2554
114	นางมิตร สมบัติพล	3470200275250	99	17	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	17	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2554
115	นางคง แก้วไพศาล	3480300518677	36	11	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	11	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2554
116	นางสวัสดิ์ แก้วไพศาล	3480300515571	61	11	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	11	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2554
117	นางเฟื่อง บุพศิริ	3480300521864	54	17	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	17	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2554
118	นางสาวจอม โกษาแสง	3480300523514	73	17	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	17	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2554
119	นางคำไหล ปากดี	3480300519151	257	4	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	4	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2554
120	นางสาวสายทอง วงศ์มีแก้ว	3480300527145	107	4	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	4	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2554
121	วลาพร ปากดี	3480300528923	224	17	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	17	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2554
122	นางวีระศักดิ์ ลาดงเมย	3480300423676	154	9	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	9	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2555
123	นางสมหมาย ลาดงเมย	3480300423536	27	9	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	9	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2555
124	นางหุด จันจุฬา	3480300479906	2	12	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	12	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2555
125	นางวงศ์สถิตย์ ทาวีลี	3471400102945	5	15	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	15	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2555
126	นางแสง ชัยนคร	3480300423749	29	9	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	9	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2555
127	นางสมร ปะทุม	3480300422343	87	9	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	9	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2555
128	นางสาวลอง โพนดวงกรณ์	3480300479981	60	12	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	12	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2555
129	สุวรรณมา อัญญาหงษ์	3480300465255	320	15	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	15	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2555
130	นางวรรณดี นารีแพงสี	3480300463422	267	15	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	15	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2555

ตารางที่ 4-2 รายชื่อเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ปี 2548-2564 ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	บัตรประชาชน	ที่อยู่					พื้นที่ขุดสระ				ปี
			เลขที่	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	
131	นางอภิเชษฐ ปากดี	3480300460148	324	15	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	15	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2555
132	นางสนั่น อนุญาหงษ์	3480300463538	32	15	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	15	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2555
133	นางดี ไทรตัน	3480300259736	120	9	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	9	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2555
134	นางไพรวลัย มัยดีนาจ	2481000004964	26	12	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	12	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2555
135	นางวิวัฒน์ จันจุฬา	3480300480173	36	12	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	12	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2555
136	นางสุวรรณ ไทรตัน	3480300605740	93	9	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	9	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2555
137	นางสาวกันสอน โกษาแสง	3480300518847	10	4	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	4	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2556
138	นางเพลิน กงสการ	3480300251841	152	6	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	6	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2556
139	นางหาว มั่นอาษา	3480300251441	80	6	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	6	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2556
140	นางพรจิตร์ เตยชันชะ	5481000011035	266	4	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	4	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2556
141	นางเพียร กรีสอนคม	3480300542985	190	5	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	5	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2556
142	นางหมั่น อนุญาหงษ์	3480300468483	202	1	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	1	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2556
143	นางปิยะ วงแสนไชย	3480300517832	61	1	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	1	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2556
144	นางคำมี อนุญาหงษ์	3480300468416	356	1	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	1	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2556
145	นางสาวเวทนา ปากดี	3480300466685	60	1	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	1	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2556
146	นางหงษ์ มหาวงค์	3480300479019	94	6	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	6	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2556
147	นางสาวสงสาร ปากดี	3480800015933	73	11	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	11	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2556
148	นางสีทน พันธุ์พิลา	3480300529041	147	4	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	4	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2556
149	นางจรจิต จันชะล้า	3480300520558	245	4	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	4	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2556
150	นางสะสี มะตนะเด	3300101859602	65	11	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	11	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2556
151	นางชอบ อนุญาหงษ์	3480300258551	120/1	10	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	10	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2556
152	ศุภาพ แก้วไพศาล	3480300419431	143	3	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	3	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2556
153	นางสาวไพฑูร แก้วไพศาล	5481000010993	175	3	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	3	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2556
154	นางทง อนุญาหงษ์	3480300465441	177	1	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	1	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2556
155	นางสะเด็น กัญยาคี	3480300491272	74	2	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2556
156	นางรักไทย ดารุนพันธ์	3480300465468	398	1	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	1	บ้านค้อ	โพนสวรรค์	นครพนม	2556

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านค้อ อำเภอโพธารวม จังหวัดนครพนม

ตารางที่ 4-2 รายชื่อเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ปี 2548-2564 ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพธารวม จังหวัดนครพนม (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	บัตรประชาชน	ที่อยู่					พื้นที่ขุดสระ				ปี
			เลขที่	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	
157	นางเกียน จันทนคร	3480300250097	27	12	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	12	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2556
158	นางกงมา มั่นอาษา	3480300255871	63/9	6	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	6	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2556
159	นางพิเศษ ใหญ่ปางแก้ว	3480300548355	148	5	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	5	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2556
160	นางสาวสม ปิลาตี	3480900251255	44205	6	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	6	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2556
161	นางทองสอน อนุญาหงษ์	3480300472391	214	2	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2556
162	นางสาวราตรี มามีกุล	3480300490942	284	2	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2556
163	นางสาวสุรแอม คำธิศรี	3480300491299	255	2	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2556
164	นางอ้อพล อนุญาหงษ์	3411100575716	70	2	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2556
165	นางเลียบ อนุญาหงษ์	3470100886346	126	2	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2556
166	นางจ้อย มั่นอาษา	3480300253274	44224	6	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	6	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2556
167	นางเสาร์ ปิลาตี	3480300252341	22	6	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	6	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2556
168	นางใบ มั่นอาษา	3480300254301	159	6	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	6	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2556
169	นางสมบัติ โพนดวงกรณ์	3480300255439	165	6	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	6	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2556
170	นางพัว จันทนคร	548100009332	61/1	6	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	6	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2556
171	ศุภันทา น้อยเพียรวงษ์	3480300486716	179	18	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	18	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2556
172	นางยมนา บุญม่วงมา	5481000011370	35	18	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	18	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2556
173	นางสุรรัตน์ มั่นอาษา	3480300254769	42	6	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	6	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2556
174	นางสาวรุ่งกมล มั่นอาษา	3480800522665	186	6	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	6	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2556
175	นางสถิตย์ ประกิจ	3480900229013	186	17	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	17	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2556
176	นางพงษ์ อนุญาหงษ์	3480300487054	11	18	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	18	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2556
177	นางอารม อุทากา	3480300469765	249	18	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	18	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2556
178	นางสาวนิกร อนุญาหงษ์	3480300471671	114	18	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	18	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2556
179	นางเวช มะละกา	3480300270420	231	19	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	19	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2556
180	นางเพ็งสี จำปา	3480300490985	71	2	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2556
181	นางสมชาย ไทรัตน์	3480300269138	129	10	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	10	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2556
182	วิสัย กำคำ	3480300251387	105	6	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	6	บ้านค้อ	โพธารวม	นครพนม	2556

ตารางที่ 4-2 รายชื่อเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ปี 2548-2564 ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพธารักษ์ จังหวัดนครพนม (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	บัตรประชาชน	ที่อยู่					พื้นที่ขุดสระ				ปี
			เลขที่	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	
183	นันทน์ มั่นอาษา	3480300253509	108	6	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	6	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	2556
184	นางบดินทร์ ปิลาตี	1480300013030	83	6	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	6	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	2556
185	นางท่า มั่นอาษา	3480300254360	36	6	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	6	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	2556
186	วาง จันทนคร	3480300255056	21	6	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	6	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	2556
187	นางสาววาน กัญยาตี	3480300251999	122	6	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	6	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	2556
188	นางต่อศักดิ์ อินกะสุมาลย์	3480300253011	160	6	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	6	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	2556
189	นางอ้วน มั่นอาษา	3480300251433	10	6	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	6	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	2556
190	แวว อินกะสุมาลย์	1481000041217	88/2	6	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	6	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	2556
191	นางโชคชัย มั่นอาษา	3480300254572	143	6	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	6	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	2556
192	นางอิม จันจุฬา	3480300251191	180	6	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	6	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	2556
193	มานี ปิลาตี	1480300040819	23	6	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	6	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	2556
194	นางปัญญา แสนคำพล	2481000005481	217	6	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	6	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	2556
195	หนูสิน โกษาแสง	3480300518219	33		บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม		บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	2556
196	นางไว จันทนคร	3480300255072	117	6	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	6	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	2556
197	นางเป็ง สิวีคำ	3480300269448	1	13	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	13	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	2556
198	ทองดี ใ้ทอง	3341100963792	327	1	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	1	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	2556
199	นางประจวบ กล้ารุ่ง	3710300132695	175	14	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	14	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	2556
200	นางสงบ ดวงมหาชัย	3480300421371	78	10	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	10	บ้านค้อ	โพธารักษ์	นครพนม	2556

หมายเหตุ : รายชื่อเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ปี 2548-2564 ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพธารักษ์ จังหวัดนครพนม

จำนวนทั้งหมด 1,042 ราย สามารถ Scan QR Code ตามที่แนบ

รูปที่ 4-2 การวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพโดยระบบ DPSIR ของตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม

4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ระบบการปลูกพืชในปัจจุบันของตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม มีรายละเอียดดังตารางที่ 4-3พื้นที่ลุ่มจะทำนาในช่วงเดือนพฤษภาคม-พฤศจิกายน ส่วนพื้นที่ดอนจะมีการปลูกพืชไร่ เช่น อ้อย มันสำปะหลัง ยางพารา และยังมีการทำการเกษตรผสมผสาน

ตารางที่ 4-3 ระบบการปลูกพืช ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม

เดือน ระบบเกษตร	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
ข้าว						ข้าวนาปี							
พืชผัก	พืชผัก												
พืชไร่	มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพด												
ไม้ผล	ลิ้นจี่ มะพร้าว อินทผลัม มะม่วง												
ไม้ยืนต้น	ยางพารา ไม้												

4.3.1 พื้นที่ลุ่ม

ข้าวนาปี เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีในช่วงฤดูฝน โดยปลูกระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงมิถุนายน และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม พันธุ์ข้าวที่ปลูก ได้แก่ ทั้งข้าวเจ้าพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 และ ข้าวเหนียวพันธุ์ กข6 ข้าวเหนียวพันธุ์ กข15

พืชผัก เกษตรกรจะปลูกพืชผักชนิดแตกต่างกัน ตามช่วงของฤดูกาล

4.3.2 พื้นที่ดอน

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรจะปลูกข้าวโพดหลังนา

มันสำปะหลัง เกษตรกรจะปลูกมันสำปะหลังช่วงต้นฤดูฝนระหว่างเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม ซึ่งจะมีอายุจากวันปลูกถึงเก็บเกี่ยวประมาณ 10-14 เดือน

ไม้ผล ที่นิยมปลูก ได้แก่ ลิ้นจี่ มะพร้าว อินทผลัม มะม่วง

ไม้ยืนต้น ที่นิยมปลูก ได้แก่ ยางพารา อ้อยโรงงาน และมันสำปะหลัง

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 ทรัพยากรดิน

การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นการประเมินความเหมาะสมของที่ดินที่ได้จำแนกไว้ในแต่ละชุดดิน กับประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยพิจารณาจากสมบัติดินด้านกายภาพและเคมี สภาพเศรษฐกิจและสังคม สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช รวมทั้งความยากง่ายในการใช้ประโยชน์ที่ดินในการปลูกพืช เพื่อกำหนดระดับหรือชั้นความเหมาะสมของที่ดินสำหรับการปลูกพืช หรือประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน

หมายถึง ชนิดหรือระบบที่ดินด้านการเกษตร สภาพการผลิต ลักษณะการดำเนินงาน การใช้แรงงาน เทคโนโลยีและการจัดการ จากการศึกษาการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ดำเนินการโดย ส่วนวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน ที่ 1 รวมทั้งนโยบายพัฒนาการเกษตรของรัฐ สภาพเศรษฐกิจและสังคม และความต้องการของท้องถิ่นในพื้นที่ ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม

5.3 การประเมินคุณภาพที่ดิน

คุณภาพของที่ดินที่นำมาประเมินสำหรับการปลูกพืช ในระบบ FAO Framework ได้กำหนดไว้ทั้งหมด 25 ชนิด แต่ที่นำมาพิจารณาเพื่อประเมินความเหมาะสมของที่ดินในแต่ละประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน ประกอบด้วย

1.ระบอบอุณหภูมิ (Temperature regime: t) คุณลักษณะที่ดินที่ใช้เป็นปัจจัยชี้วัด ได้แก่ ค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในฤดูปลูก เพราะอุณหภูมิมีอิทธิพลต่อการงอกของเมล็ด การออกดอกของพืชบางชนิด และมีส่วนสัมพันธ์กับขบวนการสังเคราะห์แสง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเจริญเติบโตของพืช

2.ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (Moisture availability: m) คุณลักษณะที่ดินที่ใช้เป็นปัจจัยชี้วัด ได้แก่ ระยะเวลาการท่วมขังของน้ำในฤดูฝน ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปีหรือความต้องการของน้ำในช่วงการเจริญเติบโตของพืช

3.ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (Oxygen availability: o) คุณลักษณะที่ดินที่ใช้เป็นปัจจัยชี้วัด ได้แก่ สภาพการระบายน้ำของดิน ทั้งนี้เพราะรากพืชโดยทั่ว ๆ ไป ต้องการออกซิเจนในขบวนการหายใจ

4.ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (Nutrient availability: s) คุณลักษณะที่ดินที่ใช้เป็นปัจจัยชี้วัด ได้แก่ ปริมาณธาตุอาหารพืชในดิน

5.สภาวะการหยั่งลึกของราก (Rooting conditions: r) คุณลักษณะที่ดินที่ใช้เป็นปัจจัยชี้วัด ได้แก่ ความลึกของดิน ความลึกของระดับน้ำใต้ดิน และชั้นการหยั่งลึกของราก โดยความยากง่ายต่อการหยั่งลึกของรากในดินมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ลักษณะเนื้อดิน โครงสร้างของดิน การเกาะตัวของดิน และปริมาณกรดหรือเศษหินที่พบในหน้าตัดดิน

6. ความเสียหายจากน้ำท่วม (Flood hazard: f) คุณลักษณะที่ดินที่ใช้เป็นปัจจัยชี้วัด ได้แก่ จำนวนครั้งที่น้ำท่วมในช่วงรอบปีที่กำหนดไว้

7. การมีเกลือมากเกินไป (Excess of salts: x) คุณลักษณะที่ดินที่ใช้เป็นปัจจัยชี้วัด ได้แก่ ปริมาณเกลืออิสระที่สะสมมากเกินไป จนเป็นอันตรายต่อการเจริญเติบโตของพืช

8. สารพิษ (Soil toxicities : z) คุณลักษณะที่ดินที่ใช้เป็นปัจจัยชี้วัด ได้แก่ ระดับความลึกของชั้นจาโรไซด์ ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อปฏิกิริยาของดิน จะทำให้ดินเป็นกรดจัด ปริมาณซัลเฟตของเหล็ก และอลูมิเนียมในดินจะสูงมากจนเป็นพิษต่อพืช ในที่นี้พิจารณาความเป็นกรดเป็นด่างของดินซึ่งจะมีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช เนื่องจากปฏิกิริยาดินจะทำให้สภาพต่าง ๆ ทางด้านเคมีและทางด้านชีวภาพของดินถูกเปลี่ยนไปในสภาพที่เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมต่อพืชที่ปลูก หรือมีผลต่อกิจกรรมของจุลินทรีย์ในดิน โดยกิจกรรมของจุลินทรีย์ในดินสามารถเป็นตัวควบคุมระดับของธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืชได้ ด้วยสาเหตุนี้จึงต้องมีการปรับปรุงสภาพความเป็นกรดเป็นด่างของดิน โดยขึ้นกับชนิดของพืชที่ปลูกด้วย เพื่อให้ความเป็นกรดเป็นด่างของดินอยู่ในสภาพที่เหมาะสม

9. ศักยภาพการใช้เครื่องจักร (Potential for mechanization: w) คุณลักษณะที่ดินที่ใช้เป็นปัจจัยชี้วัด ได้แก่ ความลาดชันของพื้นที่ ปริมาณหินโผล่ ปริมาณก้อนหิน และการมีเนื้อดินเหนียวจัด ซึ่งปัจจัยทั้งสิ้นนี้อาจเป็นอุปสรรคต่อการไถพรวนโดยเครื่องจักร

10. ความเสียหายจากการกัดกร่อน (Erosion hazard: e) คุณลักษณะที่ดินที่ใช้เป็นปัจจัยชี้วัด ได้แก่ ความลาดชันของพื้นที่

5.4 การจำแนกชั้นความเหมาะสมของที่ดิน

ในการจำแนกความเหมาะสมของที่ดิน ตามหลักเกณฑ์ของ FAO Framework เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกพืชหรือประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยการพิจารณาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพที่ดินกับความต้องการปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืชหรือประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด และมีข้อจำกัดใดบ้าง โดยได้จำแนกความเหมาะสมออกเป็น 4 ชั้น คือ

S1	:	ชั้นที่มีความเหมาะสมสูง
S2	:	ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง
S3	:	ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย
N	:	ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม

นอกจากนี้ชั้นความเหมาะสมแต่ละชั้น จะแบ่งเป็นชั้นย่อยตามข้อจำกัดคุณภาพดิน ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตของพืช จากการประเมินความเหมาะสมของที่ดินในพื้นที่ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพธารวม จังหวัดนครพนม สามารถสรุปชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ดังตารางที่ 5-1

ตารางที่ 5-1 ชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม

กลุ่มชุดดิน	ชุดดิน	มันสำปะหลัง	ยูคาลิปตัส	ยางพารา	ข้าวนาปี	ข้าวนาปรัง	อ้อย
4	Ss-sic1A	N	N	N	S3f	-	N
6	Nn-sic1A	N	S3o	N	S2s	-	S3o
7hi	Cpa-silA	N	S2o	S2os	S2ms	-	S2s
15B	Cni-silB	N	S2o	S2os	S3m	S2sn	S2sn
17hiB	Bt-slB	N	S2o	S2os	S3m	-	S2sn
17	Rn-slA	N	S3o	S3o	S2ms	-	S2osn
18	Kts-lsA	N	S3o	S3o	S3m	-	S2osn
18	Nbn-slA	N	S3o	S3o	S3m	S2s	S2osn
19hiB	Kmr-slB	N	S2o	S2os	S3m	-	S2sn
19hiB	Ltc-slB/d3csub	N	S2o	S2os	S3m	-	S2sn
19hiB	Ltc-slB/d3g	S2rsn	S2r	S2rs	N	-	S2rsn
19hiB	Nad-lsB	N	S2o	S2os	S3m	-	S2sn
19hiB/b	Nad-lsB/b	N	S2o	S2os	S3m	-	S2sn
19hiB	Nu-lsB/b	N	S3o	S2os	S3m	-	S2osn
19	Pho-slA	N	S2o	S2os	S3m	-	S2sn
22	St-slA	N	S3o	S3mo	S3m	-	S3m
25	On-slA	N	S2or	S3or	S3r	S3r	S2ozs
25	Pn-slA	N	S2or	S3or	S3r	-	S3r
25	Pn-vgs1A	N	S2or	S3or	S3r	-	S3r
33	Tp-pic-silA	S1	S1	S1	N	-	S1
37B	Nu-lsB	S2msn	S2sn	S2msn	N	-	S2msn
49B	Ppk-vgclB	S3r	S3r	S3r	N	-	S3r

ตารางที่ 5-1 ชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม (ต่อ)

กลุ่มชุดดิน	ชุดดิน	มันสำปะหลัง	ยูคาลิปตัส	ยางพารา	ข้าวนาปี	ข้าวนาปรัง	อ้อย
49Bb	Ppk-vglB/b	S3r	S3r	S3r	N	-	S3r
49B	Pp-slB	S3r	S3r	S3r	N	-	S3r
49Bb	Pp-slB/b	S3r	S3r	S3r	N	-	S3r
49B	Pp-vgsLB	S3r	S3r	S3r	N	-	S3r
49Bb	Pp-vgsLB/b	S3r	S3r	S3r	N	-	S3r
49B	Sk-vgsLB	S3r	S3r	S3r	N	-	S3r
56B	Ckr-slB/d3g	S2rsn	S2r	S2rs	N	-	S2rsn

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

6.1 ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล

ในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลฉบับนี้ได้ใช้ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”¹ เป็นหลักโดยมีรายละเอียดดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัย ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจ ในทุกระดับให้มีสำนึกใน คุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้ความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอก”

¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550 :6-7) ได้หมายเหตุว่า “ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในวโรกาสต่าง ๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่น ๆ โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

6.2 นโยบายแห่งรัฐในการจัดทำแผนการใช้ที่ดิน

ตารางที่ 6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลบ้าน อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
1	รัฐธรรมนูญแห่งอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ²	มาตรา 72 (1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน
2	ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ³	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
3	คำแถลงนโยบายของ คณะรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา 25 กรกฎาคม 2562	<u>นโยบายหลัก</u> 5.การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย 5.3 พัฒนาภาคการเกษตร 5.3.2 ลดต้นทุนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดภาระทางการเงินการคลังของภาครัฐ 5.3.4 ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร 5.3.5 ดูแลเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ ในที่ดินทำกินแหล่งเงินทุนโครงสร้างพื้นฐานและปัจจัยการผลิตต่าง ๆ 10.การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการ เจริญเติบโตอย่างยั่งยืน 10.2 ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและความลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือ ครองที่ดิน 10.3 ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำ ทั้งระบบแหล่งน้ำชุมชนและทะเล <u>นโยบายเร่งด่วน</u> 4.การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม
4	แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	ประเด็นย่อยที่ 2.1 จัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติที่ระบบให้สอดคล้องและ เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของ ประเทศ ประเด็นย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

² ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอน 40 ก หน้า 18 ลงวันที่ 6 เมษายน 2560

³ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 82 ก หน้า 8 วันที่ 13 ตุลาคม 2561

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
5	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน
6	นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านใช้ที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน
7	ยุทธศาสตร์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การบริหารจัดการน้ำเพื่อการผลิตการเกษตร ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาที่ดินเพื่อการผลิตการเกษตร ยุทธศาสตร์ที่ 3 การใช้หลักพอเพียงประยุกต์กับการผลิตการเกษตร ยุทธศาสตร์ที่ 4 การยกระดับการแปรรูปข้าวหอมมะลิ ยุทธศาสตร์ที่ 5 การยกระดับการแปรรูปข้าวเหนียว ยุทธศาสตร์ที่ 6 การขับเคลื่อนขีดความสามารถเพื่อเพิ่มผลผลิตภาพการเกษตรในพื้นที่ลุ่มน้ำที่มีศักยภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 7 การยกระดับการผลิตอ้อย ยุทธศาสตร์ที่ 8 การยกระดับการผลิตมันสำปะหลัง ยุทธศาสตร์ที่ 9 การแปรรูปยางพารา ยุทธศาสตร์ที่ 10 การผลิตโคเนื้อ ยุทธศาสตร์ที่ 11 การผลิตโคนม และผลิตภัณฑ์นม ยุทธศาสตร์ที่ 12 การส่งเสริมสมรรถนะและเสริมสร้างศักยภาพของเกษตรกร และกลุ่มสถาบันการเกษตร ยุทธศาสตร์ที่ 13 การใช้นวัตกรรมเพื่อพัฒนาการแปรรูปและการตลาดเพื่อสร้างความแตกต่างของผลิตภัณฑ์

⁴ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 24 ก หนา 98. 102-103 ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 (เล่มที่ 4)

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
8	แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (จ.มุกดาหาร จ.สกลนคร จ.นครพนม)	“สะพาน การค้า และการท่องเที่ยว อินโดจีน (TRADE AND TOURISM BRIDE TO INDOCHINA)
9	แผนพัฒนาจังหวัดนครพนม (พ.ศ. 2561 -2565 ฉบับ ทบทวน)	ประเด็นการพัฒนาที่ 1 การพัฒนาคุณภาพทางการท่องเที่ยวและบริการ 1ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรม การเกษตรเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ประเด็นการพัฒนาที่ 3 การพัฒนาการค้าและการลงทุน ประเด็นการพัฒนาที่ 4 การพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตเพื่อสร้าง ความสุขอย่างยั่งยืน ประเด็นการพัฒนาที่ 5 การรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย ประเด็นการพัฒนาที่ 6 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมยั่งยืน

6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน

การวางแผนการใช้ที่ดินเป็นกระบวนการวิเคราะห์หรืออย่างเป็นระบบเพื่อใช้ตัดสินใจในการกำหนดรูปแบบหรือกิจกรรมการใช้ที่ดินที่เหมาะสมไว้ล่วงหน้า โดยมีพื้นฐานจากศักยภาพการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรดินตามธรรมชาติสภาพเศรษฐกิจและสังคมสิ่งแวดล้อมเพื่อให้มีการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดการวางแผนการใช้ที่ดินมิได้สิ้นสุดลงในขั้นตอนการตัดสินใจว่าที่ดินจะทำอะไรดีที่สุด แต่จะต้องรวมถึงการจัดทำมาตรการทุกด้านในการใช้ที่ดินเพื่อให้บรรลุถึงความต้องการใช้ที่ดินนั้นจำเป็นต้องระบุมตรการกิจกรรมโครงการแผนงานและนโยบายที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ซึ่งจะทำให้บรรลุถึงความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริงการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการวิเคราะห์และประเมินข้อมูลทางกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคมตลอดจนสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนดการใช้พื้นที่อย่างเป็นระบบเป็นการตัดสินใจการใช้ที่ดินทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการของชุมชนโดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการที่จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไปเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อให้เป็นที่ยอมรับโดยมีจุดมุ่งหมายให้การใช้ที่ดินกำหนดขึ้นนั้นตอบสนองความต้องการของชุมชนมากที่สุดการกำหนดเขตการใช้ที่ดินตำบลบ้านค้อ ใช้ยุทธศาสตร์จังหวัดนครพนม 2562 เป็นแนวทางซึ่งยุทธศาสตร์จังหวัดนครพนม 2562 ได้เชื่อมโยงกับนโยบายของรัฐแผนบริหารราชการแผ่นดินยุทธศาสตร์ระยะ 20 ปี 2561-2580 ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 2 แผนปฏิรูปประเทศรวมทั้งแผนพัฒนารายสาขาต่าง ๆ หรือแผนเฉพาะด้าน เช่นแผนพัฒนาการเกษตรและแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมต่อไป

6.4 เขตการใช้ที่ดิน

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม ได้กำหนดออกเป็น 5 เขต ได้แก่ เขตพื้นที่ป่าไม้ เขตพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เขตอุตสาหกรรม และพื้นที่แหล่งน้ำ รายละเอียดดังตารางที่ 6-2 และรูปที่ 6-1

ตารางที่ 6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม

	เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
1	เขตพื้นที่ป่าไม้	22,811	22.71
2	เขตพื้นที่เกษตรกรรม	73,162	72.85
2.1	เขตนาข้าว	61,607	61.34
2.2	เขตปลูกพืชไร่	3,938	3.92
1	เขตไร่ร้าง	11	0.01
2	เขตปลูกข้าวโพด	8	0.01
3	เขตปลูกอ้อย	709	0.71

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม

4	เขตปลูกมันสำปะหลัง	3,193	3.18
5	เขตปลูกแตงโม	13	0.01
6	เขตปลูกมะเขือเทศ	4	0.004
2.3	เขตปลูกไม้ยืนต้น	7,470	7.44
1	เขตไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม	80	0.08
2	เขตปลูกยางพารา	5,974	5.95
3	เขตปลูกปาล์มน้ำมัน	149	0.15
4	เขตปลูกยูคาลิปตัส	1,227	1.22
5	เขตปลูกสัก	34	0.03
6	เขตปลูกตะกู	6	0.01
2.4	เขตปลูกไม้ผล	76	0.08
1	เขตปลูกไม้ผลผสม	2	0.002
2	เขตปลูกทุเรียน	10	0.01
3	เขตปลูกมะพร้าว	4	0.004
4	เขตปลูกมะม่วง	41	0.04
5	เขตปลูกมะขาม	17	0.02
6	เขตปลูกมะขามเทศ	2	0.002
2.5	เขตพืชสวน	6	0.01
2.6	เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	61	0.06
3	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	457	0.46
4	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	2,546	2.54
5	พื้นที่แหล่งน้ำ	1,458	1.45
	รวม	100,430	100

6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน

ชนิดพืช	เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
	บริเวณพื้นที่ราบลุ่ม												
1. ข้าว-ข้าว-ปอเทือง													
2. ข้าว-ข้าวโพด-ปอเทือง													
3. ข้าว-พืชผัก-ปอเทือง													
4. กล้าย													
5. เกษตรผสมผสาน													
บริเวณพื้นที่ดอน													
1. ข้าว-ปอเทือง													
2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์-ปอเทือง													
3. มันสำปะหลัง													
4. ไม้ยืนต้น													
5. ไม้ผล													

รูปที่ 6-2 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม

6.6 การจัดการความเสี่ยง

การแก้ไขปัญหาตามที่ข้อเสนอจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ ตำบลบ้านค้อ ให้แก้ไขปัญหารวม 4 ประการ

1. การจัดทำโครงการระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
2. โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลบ.ม.
3. ชุดเจาะบาดาล
4. การปรับปรุงบำรุงดิน

นั้นไม่สามารถแก้ไขปัญหแต่ละเรื่องและแต่ละพื้นที่ จำเป็นต้องดำเนินการเป็นระบบทั้งตำบล จึงสามารถแก้ไขปัญหทั้ง 4 ประการได้

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังจากจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านค้อไปเสนอต่อสภาเทศบาลตำบลบ้านค้อ เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินพะเยา เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.2 ตัวชี้วัด

กิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินจะดำเนินการในตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม จำนวน 4 โครงการ ดังนี้

- 1) การบริหารจัดการน้ำ
- 2) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 3) ฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- 4) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตทำนา มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

1.1) การปรับปรุงบำรุงดิน

1.1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์

1.1.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด

1.1.3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด

1.1.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

1.1.5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์

1.1.6) การรณรงค์เฝ้าติดตาม

1.1.7) การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์

1.1.8) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด

1.2) การบริหารจัดการน้ำ

- 1.2.1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 1.2.2) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- 1.2.3) การก่อสร้างระบบส่งน้ำ
- 1.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
 - 1.3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 1.3.2) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน
- 2) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้
 - 2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
 - 2.1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
 - 2.1.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
 - 2.1.3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
 - 2.1.4) การพัฒนาเกษตรกรผู้ใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
 - 2.1.5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
 - 2.1.6) การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์
 - 2.1.7) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
 - 2.2) การบริหารจัดการน้ำ
 - 2.2.1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 2.2.2) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
 - 2.2.3) การก่อสร้างระบบส่งน้ำ
 - 2.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
 - 2.3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 2.3.2) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว
- 3) เขตปศุสัตว์และเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้
 - 3.1) การบริหารจัดการน้ำ
 - 3.1.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น

7.4.1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม

- 1) เขตทำนา มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นดังนี้
 1. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์ จังหวัดนครพนม/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครพนม)
 2. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)

3. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการกำจัดโรคแมลง (กรมการข้าว)
 4. ถ่ายทอดความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)
- 2) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล เขตปลูกไม้ยืนต้น มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้
1. สนับสนุนกล้าพันธุ์ไม้เศรษฐกิจ (กรมป่าไม้)
 2. สนับสนุนพันธุ์ไม้ผล (กรมส่งเสริมการเกษตร)
 3. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับทั้งในเขตพื้นที่เหมาะสมและในเขตไม่เหมาะสม (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครพนม/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครพนม)
 4. ให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย GAP (กรมวิชาการ)
 5. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)
 6. สนับสนุนการเจาะน้ำบาดาล (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)
- 3) เขตปศุสัตว์ และเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้
1. สนับสนุนพันธุ์ปลา (กรมประมง)
 2. ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์นครพนม)
- 7.4.2 พื้นที่แหล่งน้ำ มีกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้
1. สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทานนครพนม)

7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านค้อ เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2564 ประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ ดังนี้ การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานขนาดความจุ 1260 ลูกบาศก์เมตร โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมตามแผนที่การเกษตรเชิงรุก Zoning by Agri-Map ปัญหาของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านค้อ ในภาพรวมสามารถ สรุปได้ว่า มีปัญหาที่สำคัญ 2 ประการ ปัญหาหลัก คือ ปัญหาต้นทุนการผลิตสูงราคาผลผลิตตกต่ำ และปัญหาการขาดแคลนน้ำและปัญหาเสื่อมโทรมของที่ดิน

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
1. เขตเกษตรกรรม 1.1 เขตทำนา	1. การปรับปรุงบำรุงดิน 1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ 1.2 ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน 1.3 การทำปุ๋ยหมัก 1.4 รมรงค์โลกบดตอซัง 1.5 จัดหาปุ๋ยโดโลไมท์ 1.6 ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด 2. การบริหารจัดการน้ำ 2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน 3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างทลายของดิน 3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	20,000 100,000 68,000 20,000 50,000 5,000 100,000 120,000
1.2 เขตปลูกพืชไร่ 1.3 เขตปลูกไม้ผล 1.4 เขตปลูกไม้ยืนต้น	1. การปรับปรุงบำรุงดิน 1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ 1.2 ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน 1.3 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตร 1.4 จัดหาปุ๋ยโดโลไมท์ 1.5 ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด 2. การบริหารจัดการน้ำ 2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน 3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างทลายของดิน 3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	20,000 100,000 10,000 10,000 5,000 100,000 120,000

หมายเหตุ : งบประมาณที่กำหนดไว้ในปีเป็นการประมาณการเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากสวนราชการอื่น

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากสวนราชการอื่น
<p>1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม</p> <p>1) เขตทำนา</p>	<p>1. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครพนม/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครพนม)</p> <p>2. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)</p> <p>3. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการกำจัดโรคแมลง (กรมการข้าว)</p> <p>4. ถ่ายทอดความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)</p>
<p>2) เขตปลูกพืชไร่</p> <p>3) เขตปลูกไม้ผล</p> <p>4) เขตปลูกไม้ยืนต้น</p>	<p>1. สนับสนุนกล้าพันธุ์ไม้เศรษฐกิจ (กรมป่าไม้)</p> <p>2. สนับสนุนพันธุ์ไม้ผล (กรมส่งเสริมการเกษตร)</p> <p>3. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับทั้งในพื้นที่เหมาะสมและในเขตไม่เหมาะสม (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครพนม/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครพนม)</p> <p>4. ให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย GAP (กรมวิชาการ)</p> <p>5. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)</p> <p>6. สนับสนุนการเจาะน้ำบาดาล (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)</p>
<p>5) เขตปศุสัตว์</p> <p>6) เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ</p>	<p>1. สนับสนุนพันธุ์ปลา (กรมประมง)</p> <p>2. ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์นครพนม)</p>
<p>2 พื้นที่แหล่งน้ำ</p>	<p>1. สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทานนครพนม)</p>

ตารางที่ 7-3 เป้าหมายการดำเนินงาน และงบประมาณโครงการตำบลบ้านค้อ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม แผน 4 ปี (พ.ศ.2565-2568)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย				รวม	งบประมาณ				รวม	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ
			2565	2566	2567	2568		2565	2566	2567	2568		
1.การปรับปรุงบำรุงดิน													
เขตพื้นที่เกษตรกรรม นาข้าว/พืชไร่ ไม้ผล	ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ราย	100	100	100	100	400	20,000	20,000	20,000	20,000	80,000	พด.
	ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน	ไร่	100	100	100	100	400	2,000	2,000	2,000	2,000	8,000	
	จัดหาปุ๋ยโดโลไมท์	ตัน	100	100	100	100	6	170,000	170,000	170,000	170,000	680,000	
	การทำปุ๋ยหมัก	ตัน	20	20	20	20	80	68,000	68,000	68,000	68,000	272,000	
	รณรงค์ไถกลบตอซัง	ไร่	20	20	20	20	80	20,000	20,000	20,000	20,000	80,000	
	การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดใช้ สารเคมีทางการเกษตร	กลุ่ม	5	5	5	5	20	40,000	40,000	40,000	40,000	160,000	
	ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	100	100	100	100	400	2,000	2,000	2,000	2,000	8,000	
2.การบริหารจัดการน้ำ													
เขตพื้นที่เกษตรกรรม นาข้าว/พืชไร่ ไม้ผล	การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	5	5	5	5	20	20,000	20,000	20,000	20,000	80,000	พด.
การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างทลายของดิน													
พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่แหล่งน้ำ	ผลิตหญ้าแฝกเพื่อปลูก	กล้า	100,000	100,000	100,000	100,000	400,000	80,000	80,000	80,000	80,000	320,000	พด.

หมายเหตุ : งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณการเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาที่ดิน.2557. ดิน นิยามและความหมาย แหล่งที่มา <https://www.ddd.go.th/ofsweb/thaisoi/p2.htm>, สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2554
- กรมพัฒนาชุมชน.2564. ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน จปฐ. แหล่งที่มา <https://ebmn.cdd.go.th/> ,สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2564
- กรมพัฒนาที่ดิน.2564 .ข้อมูลแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ปี 2548 – 2564. แหล่งที่มา <http://eis.ddd.go.th/borjiew>,สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2564
- กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน. 2564. แผนที่สภาพการใช้ที่ดินมาตราส่วน 1:25,000 (shapefile) กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กรุงเทพฯ
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน.2561 .แผนที่ชุดดินมาตราส่วน 1:25,000 (shapefile) กรมพัฒนาที่ดิน กรุงเทพฯ
- กองวิชาการและแผนงานเทศบาลตำบลบ้านค้อ งานนโยบายและแผน. แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี 2561-2565 องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านค้อ จังหวัดนครพนม .ไฟล์ข้อมูล
- ศันสนีย์ อรัญวาสี ,คำรณ ไทรพิภ. 2562. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดินสำหรับการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลและระดับจังหวัด.กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- คณะกรรมการจัดทำปทานุกรมปฐพีวิทยา.2551.ปทานุกรมปฐพีวิทยา.สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ
- ระบบฐานข้อมูลหมอดินอาสากรมพัฒนาที่ดิน.แหล่งที่มา <http://lddmordin.ddd.go.th/index.html>,สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2564
- สำนักพัฒนาอตุณิยมิวิทยา.2564 ปริมาณน้ำฝน.กรมอตุณิยมิวิทยา กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- สำนักงานจังหวัดนครพนม.2564.แผนพัฒนาจังหวัดนครพนม 2561-2565 ฉบับทบทวน.ไฟล์ข้อมูล
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.2559.แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560-2564) สำนักนายกรัฐมนตรีกรุงเทพฯ
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.2560.ร่างนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรของประเทศ พ.ศ.2560-2579
- สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ม.ป.ป.แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สกลนคร นครพนม มุกดาหาร) .แหล่งที่มา http://osthailand.nic.go.th/masterplan_area/provincial%20analysis%20report.ht สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2564

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายศมจิตร ศรีณรงค์

ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 4

นายเกรียงไกร อิ่มสมโภชน์

ผู้อำนวยการกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน

ผู้จัดทำ

นายบุญส่ง ชื่นตา

ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินนครพนม

ประธานคณะทำงาน

นายสุรเชษฐ์ มณีรักษ์

เจ้าพนักงานการเกษตรอาวุโส

คณะทำงาน

นายพหัส ทวีทรัพย์

เจ้าพนักงานการเกษตรอาวุโส

คณะทำงาน

นางสาวนิชาภา พนาจันทร์

นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

คณะทำงาน

นายสุรพงษ์ เบ็ญมาตย์

เจ้าพนักงานการเกษตรปฏิบัติการ

คณะทำงาน

นายพิทยา นฤมล

เจ้าหน้าที่แผนที่ภาพถ่าย

คณะทำงาน

นางสาวศุภนารี อุทาประเสริฐ

เจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์

คณะทำงาน

นางสาวกัลยาวรรณ วรรณ

นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

คณะทำงานและเลขานุการ

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านค้อ อำเภอโพธิ์สวรรค์ จังหวัดนครพนม

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ 1 รูปแบบการพัฒนาที่ดินในกลุ่มปัญหาที่ดินต่าง ๆ เป็นรายพืช

ตารางภาคผนวกที่ 1 แนวทางการจัดการดินปัญหาสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจ จังหวัดนครพนม

การใช้ประโยชน์ ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหาและข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
ข้าว	ดินทรายที่ลุ่ม เป็นดินทรายจัดที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูปลูกข้าว	ปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยพืชสดร่วมกับปุ๋ยเคมี และมีแหล่งน้ำชลประทาน ใส่ปุ๋ยสูตร 16-20-0 อัตรา 35 กิโลกรัม/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยโพแทสเซียมคลอไรด์ อัตรา 7 กิโลกรัม/ไร่ ก่อนปักดำ 1 วัน แต่งหน้าด้วยปุ๋ยยูเรีย อัตรา 13 กิโลกรัม/ไร่ หลังปักดำ 35-40 วัน
ข้าวโพด	ดินทรายที่ลุ่ม เป็นดินทรายจัดที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำและมีน้ำแช่ขังในฤดูฝน	ปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยพืชสดร่วมกับปุ๋ยเคมี และมีแหล่งน้ำชลประทาน ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 30-40 กิโลกรัม/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยสูตร 21-0-10 อัตรา 25-30 กิโลกรัม/ไร่ แบ่งครึ่งใส่โดยรองกันหลุมตอนปลูก และโรยสองข้างแถวหลังปลูก 20-25 วัน แล้วพรวนดินกลบ
อ้อยโรงงาน	ดินทรายที่ลุ่ม เป็นดินทรายจัดที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำและมีน้ำแช่ขังในฤดูฝน	ปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยพืชสดร่วมกับปุ๋ยเคมี และมีแหล่งน้ำชลประทาน ใส่ปุ๋ยสูตร 16-8-14 อัตรา 70-90 กิโลกรัม/ไร่ แบ่งใส่ 20 กิโลกรัม/ไร่ รองกันร่อง กลบปุ๋ยก่อนวางท่อนพันธุ์ ส่วนปุ๋ยที่เหลือโรยข้างแถวปลูกแล้วพรวนดินกลบ ส่วนอ้อยตอ ใส่ปุ๋ยสูตร 16-8-14 แบ่งครึ่งใส่ 2 ครั้ง โรยข้างแถวปลูก
ข้าว	ดินทรายที่ดอน เป็นดินทรายจัดที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำมักขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูปลูกข้าว	ปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยพืชสดร่วมกับปุ๋ยเคมี และมีแหล่งน้ำชลประทาน ใส่ปุ๋ยสูตร 16-20-0 อัตรา 35 กิโลกรัม/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยโพแทสเซียมคลอไรด์ อัตรา 7 กิโลกรัม/ไร่ ก่อนปักดำ 1 วัน แต่งหน้าด้วยปุ๋ยยูเรีย อัตรา 13 กิโลกรัม/ไร่ หลังปักดำ 35-40 วัน
ข้าวโพด	ดินทรายที่ดอน เป็นดินทรายจัดที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ	ปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยพืชสดร่วมกับปุ๋ยเคมี และมีแหล่งน้ำชลประทาน ใส่ปุ๋ยสูตร 16-16-8 อัตรา 40-80 กิโลกรัม/ไร่ ควรใส่ปุ๋ยพร้อมกับการกำจัดศัตรูพืชเมื่อข้าวโพดอายุได้ 20-35 วัน หรือสูงแค่เข่า โดยใส่แบบโรยข้างแถวให้ห่างจากโคนต้นประมาณ 1 คืบ แล้วใช้ดินกลบควรมีการปลูกหมุนเวียนร่วมกับถั่วลิสง ถั่วเหลืองและถั่วเขียว เพื่อช่วยปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดินให้ดีขึ้น

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหาและข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
อ้อยโรงงาน	ดินทรายที่ดอน เป็นดินทราย จัดที่มีความอุดมสมบูรณ์ของ ดินต่ำ	ปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยพืชสดร่วมกับปุ๋ยเคมี และมีแหล่งน้ำชลประทาน ใส่ปุ๋ยสูตร 16-8-14 อัตรา 70-90 กิโลกรัม/ไร่ แบ่งใส่ 20 กิโลกรัม/ไร่ รองกันรอง กลบปุ๋ยก่อนวางท่อนพันธุ์ ส่วนปุ๋ยที่ เหลือโรยข้างแถวปลูกแล้วพรวนดินกลบ ส่วนอ้อยต่อ ใส่ปุ๋ยสูตร 16-8-14 แบ่งครั้งใส่ 2 ครั้ง โรยข้างแถวปลูกแล้วพรวน ดินกลบ
มันสำปะหลัง	ดินทรายที่ดอน เป็นดินทราย จัดที่มีความอุดมสมบูรณ์ของ ดินต่ำ	ปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยพืชสดร่วมกับปุ๋ยเคมี และมีแหล่งน้ำชลประทาน ใส่ปุ๋ยสูตร 14-14-21 อัตรา 40-50 กิโลกรัม/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 100 กิโลกรัม/ไร่ แบ่งครั้งใส่ 2 ครั้ง คือ หลังปลูก 1-2 เดือน และเมื่ออายุ 4-6 เดือน
ข้าว	ดินเค็ม เป็นดินปนทรายที่มี เกลือสะสมอยู่สูง ความอุดม สมบูรณ์ของดินต่ำ	เลือกพันธุ์ข้าวที่ทนเค็มมาใช้ปลูก ปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยพืชสดร่วมกับปุ๋ยเคมี และมีแหล่งน้ำชลประทาน ล้างดินด้วยน้ำจืดเพื่อลดระดับความเค็มของดิน ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 30 กิโลกรัม/ไร่ แบ่งใส่ 3 ครั้ง ครั้งละเท่าๆ กัน คือ หลังปักดำ 7-10 วัน ระยะที่ข้าวแตก กอสูงสุด และระยะที่ข้าวแตกรวง
ยางพารา	ดินเป็นดินทรายที่ดอน ความ อุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ	ใช้ปุ๋ยหินฟอสเฟต (0-3-0) อัตรา 170 กรัม/หลุม ร่วมกับการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ในอัตรา 5 กิโลกรัม/ต้น/ปี ในช่วง ปีแรกถึงปีที่เปิดกรีด ใช้ปุ๋ยสูตร 16-8-14 อัตรา 100-300 กรัม/ต้น หว่านรอบๆโคนต้นข้างละ 1 เมตร ใช้ปุ๋ยคอกหว่านทั่วแปลงก่อนต้นยางผลัดใบ

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหาและข้อจำกัด ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
ไม้ผล (มะม่วง ลำไย ลิ้นจี่ ฝรั่ง)	ดินเป็นดินทรายที่ดอน ความ อุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ	ใส่ปุ๋ยคอกอัตรา 20-50 กิโลกรัม/หลุม โดยใส่ระยะเตรียมหลุมปลูกคลุกเคล้ากับดินและปุ๋ยเคมี ส่วนต้นที่โตแล้ว ให้ขุดร่องลึก 10 เซนติเมตร ตามแนวทรงพุ่มแล้วใส่ปุ๋ยหมักร่วมกับปุ๋ยเคมี กลบด้วยดินเดิม ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15, 20-10-10 หรือ 14-14-21 โดยใส่ทุกปี ปีละ 2 ครั้งในตอนต้นและปลายฤดูฝน จำนวน กิโลกรัมของปุ๋ยที่ใส่ต่อต้นต่อปี จะเท่ากับครึ่งหนึ่งของอายุ ใส่เป็นจุลรอบรัศมีทรงพุ่ม
ยางพารา	ดินเป็นดินทรายที่ลุ่ม ความ อุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ มี ปัญหาการแช่ขังของน้ำในฤดู ฝน	ยกร่องเตี้ยๆ ปลูกยางพาราเพื่อป้องกันน้ำท่วมขัง สร้างคูระบายน้ำรอบๆแปลงปลูก หรือทำคันเบนน้ำเพื่อป้องกันน้ำไหลบ่าเข้าแปลง ใช้ปุ๋ยหินฟอสเฟต (0-3-0) อัตรา 170 กรัม/หลุม ร่วมกับการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ในอัตรา 5 กิโลกรัม/ต้น/ปี ในช่วงปี แรกถึงปีที่เปิดกรีด ใช้ปุ๋ยสูตร 16-8-14 อัตรา 100-300 กรัม/ต้น หว่านรอบๆโคนต้นข้างละ 1 เมตร ใช้ปุ๋ยคอกหว่านทั่วแปลงก่อนต้นยางผลัดใบ
ไม้ผล (มะม่วง ลำไย ลิ้นจี่ ฝรั่ง)	ดินเป็นดินทรายที่ลุ่ม ความ อุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ มี ปัญหาการแช่ขังของน้ำในฤดู ฝน	ทำการยกร่องขนาดกว้าง 6-8 เมตร และคูน้ำระหว่างร่องควรมีปากคูกว้าง 2 เมตร และส่วนฐานหรือก้นคูกว้าง 1 เมตร เพื่อป้องกันการพังทลายของร่อง ปลูกหญ้าแฝกตามแนวขอบร่องคูน้ำเพื่อป้องกันการพังทลายของดิน ระยะ 30-40 เซนติเมตร ปลูกพืชคลุมดินและพืชตระกูลถั่วแล้วไถกลบในช่วงออกดอก ในระยะที่ไม้ผลยังมีทรงพุ่มขนาดเล็ก เพื่อเพิ่ม อินทรีย์วัตถุให้กับดิน

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหาและข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
พืชผักฤดูแล้ง ในเขตชลประทาน	ดินเป็นดินทรายที่ดอน	ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา 1-2 ตัน/ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงแล้วไถกลบก่อนปลูก ผักรับประทานใบและลำต้น เช่น ผักบุ้ง คენห่า ผักกาดขาว ใช้ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 40-50 กิโลกรัม/ไร่ แบ่งใส่ 2 ครั้งเท่า ๆ กัน ครั้งแรกใส่หลังจากย้ายกล้าปลูกแล้ว 7 วัน ครั้งที่สองใส่หลังจากใส่ครั้งแรก 20-25 วัน ใส่สองข้างแถวแล้วพรวนดินกลบ ผักรับประทานผล เช่น พริก มะเขือเทศ ใช้ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 50-60 กิโลกรัม/ไร่ แบ่งใส่สองครั้งเท่า ๆ กัน ครั้งแรกใส่หลังจากย้ายกล้าปลูกแล้ว 5-7 วัน ครั้งที่สองใส่หลังย้ายกล้าปลูกแล้ว 30 วัน ใส่สองข้างแถวแล้วพรวนดินกลบ ผักรับประทานหัว เช่น เผือก มันเทศ ใช้ปุ๋ยสูตร 16-8-16 อัตรา 50-60 กิโลกรัม/ไร่ แบ่งใส่สองครั้งเท่า ๆ กัน ครั้งแรกใส่หลังจากย้ายกล้าปลูกแล้ว 5-7 วัน ครั้งที่สองใส่หลังจากปลูกแล้ว 30 วัน ใส่สองข้างแถวแล้วพรวนดินกลบ
พืชผัก	ดินเป็นดินทรายที่ลุ่ม	ทำการยกร่องขนาดกว้าง 6-8 เมตร และคูน้ำระหว่างร่องควรมีปากคูกว้าง 2 เมตร และส่วนฐานหรือก้นคูกว้าง 1 เมตร เพื่อป้องกันการพังทลายของร่อง ผักรับประทานใบและลำต้น เช่น ผักบุ้ง คენห่า ผักกาดขาว ใช้ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 40-50 กิโลกรัม/ไร่ แบ่งใส่ 2 ครั้งเท่า ๆ กัน ครั้งแรกใส่หลังจากย้ายกล้าปลูกแล้ว 7 วัน ครั้งที่สองใส่หลังจากใส่ครั้งแรก 20-25 วัน ใส่สองข้างแถวแล้วพรวนดินกลบ ผักรับประทานผล เช่น พริก มะเขือเทศ ใช้ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 50-60 กิโลกรัม/ไร่ แบ่งใส่สองครั้งเท่า ๆ กัน ครั้งแรกใส่หลังจากย้ายกล้าปลูกแล้ว 5-7 วัน ครั้งที่สองใส่หลังย้ายกล้าปลูกแล้ว 30 วัน ใส่สองข้างแถวแล้วพรวนดินกลบ ผักรับประทานหัว เช่น เผือก มันเทศ ใช้ปุ๋ยสูตร 16-8-16 อัตรา 50-60 กิโลกรัม/ไร่ แบ่งใส่สองครั้งเท่า ๆ กัน ครั้งแรกใส่หลังจากย้ายกล้าปลูกแล้ว 5-7 วัน ครั้งที่สองใส่หลังจากปลูกแล้ว 30 วัน ใส่สองข้างแถวแล้วพรวนดินกลบ

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหาและข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
ยูคาลิปตัส	ดินเป็นดินทรายที่ดอน ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ	ใส่ปุ๋ยคอก อัตรา 20-50 กิโลกรัม/หลุม โดยใส่ระยะเตรียมหลุมปลูกคลุกเคล้ากับดินและปุ๋ยเคมี ส่วนในต้นที่โตแล้วให้ขุดร่องลึก 10 เซนติเมตร ตามแนวทรงพุ่มแล้วใส่ปุ๋ยหมักร่วมกับปุ๋ยเคมี แล้วกลบด้วยดินเดิม ปลูกพืชคลุมดินและพืชตระกูลถั่วแล้วไถกลบในช่วงออกดอกในระยะยังมีทรงพุ่มขนาดเล็ก เป็นการเก็บกักความชื้นไว้ในดิน และเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15, 20-10-10 หรือ 14-14-21 โดยใส่ทุกปี ปีละ 2 ครั้งในตอนต้นและปลายฤดูฝน จำนวน กิโลกรัมของปุ๋ยที่ใส่ต่อต้นต่อปี จะเท่ากับครึ่งหนึ่งของอายุ ใส่เป็นจุตรอบรัศมีทรงพุ่ม
ยูคาลิปตัส	ดินเป็นดินทรายที่ลุ่ม ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ	ทำการยกร่องขนาดกว้าง 6-8 เมตร และคูน้ำระหว่างร่องควรมีปากคูกว้าง 2 เมตร และส่วนฐานหรือก้นคูกว้าง 1 เมตร เพื่อป้องกันการพังทลายของร่อง ปลูกหญ้าแฝกตามแนวขอบร่องคูน้ำเพื่อป้องกันการพังทลายของดิน ระยะ 30-40 เซนติเมตร ใส่ปุ๋ยคอก อัตรา 20-50 กิโลกรัม/หลุม โดยใส่ระยะเตรียมหลุมปลูกคลุกเคล้ากับดินและปุ๋ยเคมี ส่วนในต้นที่โตแล้วให้ขุดร่องลึก 10 เซนติเมตร ตามแนวทรงพุ่มแล้วใส่ปุ๋ยหมักร่วมกับปุ๋ยเคมี แล้วกลบด้วยดินเดิม ปลูกพืชคลุมดินและพืชตระกูลถั่วแล้วไถกลบในช่วงออกดอกในระยะยังมีทรงพุ่มขนาดเล็ก เป็นการเก็บกักความชื้นไว้ในดิน และเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15, 20-10-10 หรือ 14-14-21 โดยใส่ทุกปี ปีละ 2 ครั้งในตอนต้นและปลายฤดูฝน จำนวน กิโลกรัมของปุ๋ยที่ใส่ต่อต้นต่อปี จะเท่ากับครึ่งหนึ่งของอายุ ใส่เป็นจุตรอบรัศมีทรงพุ่ม

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน/ ชนิดพืช	ปัญหาและข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ที่ดิน	แนวทาง/วิธีการจัดการดิน/การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
พืชไร่	ดินปนกรดจัด	ใส่ปุ๋ย เช่น ปุ๋ยมาร์ล ปุ๋ยขาว ปุ๋ยโคโลไมต์ เพื่อลดความเป็นกรดของดิน การจัดการดินกรดเพื่อปลูกพืชไร่ ส่วนใหญ่ทำได้ 2 วิธี คือ แบบยกร่องสวน เป็นการปลูกพืชไร่แบบถาวร ซึ่งมีวิธีการเตรียมพื้นที่เช่นเดียวกับการปลูกพืชผักและปรับปรุงดินด้วยปุ๋ย อีกวิธีเป็นการยกร่องเพื่อปลูกพืชหลังนา โดยเตรียมพื้นที่และยกร่องปลูกพืชให้สูงกว่าการปลูกพืชบนพื้นที่ดินเดิม ประมาณ 10-20 เซนติเมตร กรณีปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยในนาแล้วก็ไม่ต้องใส่ปุ๋ยอีก
ไม้ผล	ดินปนกรดจัด	สร้างคันดินกั้นน้ำล้อมรอบแปลง เพื่อป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน พร้อมติดตั้งเครื่องสูบน้ำเพื่อระบายน้ำออกตามต้องการ ทำการยกร่องเพื่อปลูกไม้ผล และมีคูระบายน้ำ ซึ่งจะระบายน้ำออก และสูบน้ำจัดเข้ามาแทนก่อน ช่วงเวลาการระบายน้ำ 3-4 เดือนต่อครั้ง ระดับน้ำในคูระบายน้ำ จะต้องควบคุมไม่ให้ต่ำกว่าชั้นดินที่มีสารประกอบไพไรท์มากเพื่อป้องกันมิให้ดินเป็นกรดเพิ่มขึ้น ใส่ปุ๋ยมาร์ลหรือหินปูนฝุ่นให้ทั่วทั้งร่องที่จะปลูก ในอัตรา 1-2 ตัน/ไร่ หรือ 15 กิโลกรัมต่อหลุม

ภาคผนวกที่ 2 คำบรรยายกลุ่มชุดดิน

กลุ่มชุดดินที่พบในตำบลบ้านค้อ อำเภอโพธาราม ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ 4 6 7hi 15B 17 17hiB 18 19 19hiB 19hiBb 22 25 33 37B 49B 49Bb และ 56B ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กลุ่มชุดดินที่ 4

เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า หน้าดินอาจแตกกระแหงเป็นร่องกว้างและลึกในฤดูแล้ง และอาจมีรอยไถลในดินล่าง มีการระบายน้ำเร็วหรือค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง มีเนื้อชั้นดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวหรือดินเหนียวสีเทาหรือสีเทาเข้ม มีจุดประสีเหลืองหรือสีน้ำตาล ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 5.5 - 6.5 มีเนื้อดินชั้นล่างเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้งสีเทาหรือสีน้ำตาลปนเทา มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง สีเหลือง สีน้ำตาลแก่ หรือสีแดง ปฏิกริยาเป็นกลางหรือต่างปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 7.0 - 8.0 อาจพบก้อนปูนหรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีสในชั้นดินล่าง กลุ่มชุดดินนี้พบในบริเวณที่ราบตะกอนน้ำพา มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มหรือราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน บางพื้นที่พบในพื้นที่ลุ่มต่ำหรือพบในพื้นที่ค่อนข้างดอน

กลุ่มชุดดินนี้ไม่ค่อยพบปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน แต่ถ้าเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำ อาจประสบปัญหาจากน้ำไหลบ่าท่วมขังในฤดูฝน และพื้นที่ค่อนข้างดอน อาจขาดแคลนน้ำในระยะที่ฝนทิ้งช่วงนาน

กลุ่มชุดดินที่ 6

เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า พบในบริเวณพื้นที่ราบตะกอนน้ำพา มีสภาพพื้นที่เป็นที่ลุ่มราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำเร็วหรือค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ มีเนื้อดินชั้นบนเป็นดินร่วนปนเหนียวสีเทาแก่หรือสีน้ำตาล มีจุดประสีเหลืองหรือสีน้ำตาล ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 5.0 - 6.0 มีเนื้อดินชั้นล่างเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้งสีน้ำตาลปนเทาหรือสีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 4.5 - 5.5 บางพื้นที่มีศิลาแลงอ่อนหรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กแมงกานีสปะปนอยู่ในดินชั้นล่าง พบในพื้นที่ดอนและค่อนข้างดอน บางพื้นที่พบในพื้นที่ลุ่มต่ำ

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ พื้นที่ค่อนข้างดอน อาจขาดแคลนน้ำในระยะที่ฝนทิ้งช่วงนาน หรือพบอยู่ในพื้นที่ลุ่มต่ำ อาจได้รับความเสียหายจากน้ำไหลบ่าท่วมขังในฤดูฝน

กลุ่มชุดดินที่ 7

เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า พบในบริเวณที่ราบตะกอนน้ำพา มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ บางครั้งอาจพบในบริเวณพื้นที่ค่อนข้างดอน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง เนื้อดินชั้นบนเป็นดินร่วนปนเหนียวสีเทาแก่ มีจุดประสีเหลืองหรือสีน้ำตาล ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 6.0 - 7.0 มีเนื้อดินชั้นล่างเป็นดินเหนียวสีน้ำตาลปนเทาหรือสีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง ปฏิกริยาดินเป็น

กรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 6.5 - 8.0 อาจพบเม็ดปูนหรือเนื้อดินมีความเหนียวลดลงในดินล่าง

กลุ่มชุดดินนี้ไม่ค่อยมีปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน แต่ถ้าฝนทิ้งช่วงนานหรือในบริเวณพื้นที่ค่อนข้างดอน อาจประสบกับการขาดแคลนน้ำสำหรับการปลูกข้าว หรือได้รับผลกระทบจากความเค็มของดินในพื้นที่ใกล้เคียง และในบริเวณที่ราบตะกอนน้ำพาอาจมีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน

กลุ่มชุดดินที่ 15

เป็นกลุ่มชุดดินที่เป็นดินทรายแป้งสีเทาที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบบริเวณที่ราบลุ่มตะกอนน้ำพา มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน การระบายน้ำค่อนข้างเร็วหรือเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำถึงปานกลาง มีเนื้อดินชั้นบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้งสีน้ำตาลปนเทา มีจุดประสีเหลืองหรือสีน้ำตาล ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงกรดปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 5.5 - 6.0 มีเนื้อดินชั้นล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้งหรือดินร่วนปนทรายแป้งสีน้ำตาลหรือสีเทาปนชมพู มีจุดประสีเหลืองหรือสีน้ำตาลปนเหลือง มักพบก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีสในดินชั้นล่าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างเล็กน้อย มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 6.0 - 7.5 บางพื้นที่พบในพื้นที่ลุ่มต่ำ มีน้ำไหลบ่าท่วมขังสูงในฤดูฝน พบในพื้นที่ค่อนข้างดอน ทำให้เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ หน้าดินแน่นทึบ ทำให้ข้าวแตกกอได้ยาก

กลุ่มชุดดินที่ 17

เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่หรือเคลื่อนย้ายมาทับถมจากวัสดุเนื้อหยาบ พบในบริเวณที่ลุ่มราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ บางพื้นที่พบในบริเวณที่ลุ่มต่ำและพื้นที่ค่อนข้างดอน อาจพบลูกรังของเหล็กและแมงกานีสหรือชั้นดินเหนียวในดินชั้นล่าง การระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงเร็ว ความสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ มีเนื้อดินชั้นบนดินร่วนปนทรายสีน้ำตาล มีจุดประสีเหลืองหรือสีน้ำตาล ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 4.5 - 5.5 มีเนื้อดินชั้นล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายหรือดินร่วนปนดินเหนียวสีน้ำตาลปนเทาหรือสีเทา มีจุดประสีเหลืองสีน้ำตาลหรือสีแดงของศิลาแลงอ่อน อาจพบลูกรังของเหล็กและแมงกานีสในดินชั้นล่าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 4.5 - 5.5

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ เนื้อดินบนค่อนข้างเป็นทราย ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ พื้นที่ลุ่มต่ำ มีน้ำไหลบ่าท่วมขังสูงในฤดูฝน และพื้นที่ค่อนข้างดอนเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ

กลุ่มชุดดินที่ 18

เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำหรือจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่หรือเคลื่อนย้ายมาทับถมจากวัสดุเนื้อหยาบ พบในบริเวณที่ลุ่มราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ บางพื้นที่พบในพื้นที่ลุ่มต่ำหรือพื้นที่ค่อนข้างดอน การระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำถึงปานกลาง มีเนื้อดินชั้นบนดินร่วนปนทรายสีน้ำตาล มีจุดประสีเหลืองหรือสีน้ำตาล ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดปาน

กลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 5.0 - 6.0 มีเนื้อดินชั้นล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายหรือดินร่วนปนดินเหนียวสีน้ำตาลปนเทาหรือสีเทา มีจุดประสีเหลือง สีน้ำตาล หรือสีแดงของศิลาแลงอ่อน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นด่างเล็กน้อย มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 5.5 - 7.5 อาจพบลูกรังของเหล็กและแมงกานีสในดินชั้นล่าง อาจพบลูกรังของเหล็กและแมงกานีสหรือชั้นดินเหนียวในดินชั้นล่าง

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เนื้อดินบนค่อนข้างเป็นทราย ถ้าปลูกข้าวมีโอกาสเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน และมีโอกาสได้รับผลกระทบจากความเค็มจากพื้นที่ใกล้เคียง

กลุ่มชุดดินที่ 19

เป็นกลุ่มชุดดินที่มีเนื้อดินเป็นดินทรายหนาปานกลางสีเทาองรับด้วยชั้นดานดินเหนียวในระดับลึกปานกลางที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือจากการสลายตัวผุพังของวัสดุเนื้อหยาบแล้วเคลื่อนย้ายไปทับถมบนชั้นดานดินเหนียว พบในบริเวณพื้นที่ลุ่มราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ บางพื้นที่รองรับด้วยชั้นหินพื้นผิ มีเนื้อดินชั้นบนเป็นดินทรายปนดินร่วนสีน้ำตาล มีจุดประสีเหลืองหรือสีน้ำตาล ปฏิกริยาเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 5.0 - 6.5 มีเนื้อดินชั้นล่างเป็นดินทรายปนดินร่วนสีน้ำตาลปนเทา มีจุดประสีเหลืองสีน้ำตาล และสีเทาภายในความลึก 75 เซนติเมตร จากผิวดิน รองรับด้วยชั้นดินที่มีเนื้อดินเป็นดินเหนียวแน่นที่บสีเทา มีจุดประสีเหลือง สีน้ำตาล และสีแดงของศิลาแลงอ่อน ปฏิกริยาเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 5.0 - 6.5

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ เนื้อดินบนค่อนข้างเป็นทรายและดินล่างแน่นที่บไม่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืช ถ้าฝนตกหนัก มักมีน้ำขังบริเวณผิวดิน แต่ถ้าฝนทิ้งช่วง พืชจะขาดแคลนน้ำ

กลุ่มชุดดินที่ 22

เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำหรือเคลื่อนย้ายมาทับถมของวัสดุเนื้อหยาบ พบในบริเวณพื้นที่ลุ่มราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบหรือพื้นที่ลุ่มระหว่างเนิน บางพื้นที่พบในพื้นที่ลุ่มต่ำ และพื้นที่ค่อนข้างดอน การระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ มีเนื้อดินชั้นบนเป็นดินร่วนปนทรายสีน้ำตาล มีจุดประสีเหลืองหรือสีน้ำตาล ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 4.5 - 5.5 มีเนื้อดินชั้นล่างเป็นดินร่วนปนทรายหรือเป็นชั้นดินสลับระหว่างดินร่วนเหนียวปนทราย ดินทรายปนดินร่วน หรือดินร่วนปนทรายสีเทา มีจุดประสีเหลือง สีน้ำตาลหรือสีแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 4.5 - 5.5

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย มีความสามารถในการอุ้มน้ำต่ำ มักพบปัญหาการขาดแคลนน้ำในฤดูเพาะปลูก ในบริเวณพื้นที่ลุ่มมีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝนหรือได้รับอิทธิพลของความเค็มจากพื้นที่ใกล้เคียง

กลุ่มชุดดินที่ 25

เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนน้ำพา หรือจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือเคลื่อนย้ายมาทับถมของวัสดุเนื้อหยาบ พบในบริเวณพื้นที่ลุ่มราบเรียบ หรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วง

ฤดูฝน การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ มีเนื้อดินชั้นบนเป็นพวกดินร่วนปนทราย หรือดินร่วนปนดินเหนียวสีน้ำตาลปนเทา มีจุดประสีเหลือง หรือสีน้ำตาล ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 4.5 - 6.0 มีเนื้อดินชั้นล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย หรือดินเหนียวปนลูกรัง หรือก้อนกรวดมากภายในความลึก 50 เซนติเมตร จากผิวดิน ดินมีสีเทา มีจุดประสีเหลือง สีน้ำตาลหรือสีแดง มีปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 4.5 - 5.5 ดินล่างชั้นถัดไปอาจพบชั้นดินเหนียวสีเทา มีจุดประสีเหลือง สีน้ำตาลและสีแดงของศิลาแลง บางพื้นที่พบชั้นเชื่อมแข็งของเหล็ก หรือพบชั้นดินเหนียวภายในความลึก 100 เซนติเมตร จากผิวดิน

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินตื้น ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ และบางแห่งมีเนื้อดินบนค่อนข้างเป็นทราย ทำให้พืชขาดแคลนน้ำได้ง่ายในช่วงฤดูเพาะปลูก

กลุ่มชุดดินที่ 33

เป็นกลุ่มชุดดินที่มีวัตถุต้นกำเนิดดินเป็นพวกตะกอนลำน้ำ พบบนสันดินริมน้ำเก่า เนินตะกอนรูปพัด หรือที่ราบตะกอนน้ำพา พบบริเวณพื้นที่ตอนที่มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาด เป็นดินลึกมากที่การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง มีเนื้อดินชั้นบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้งหรือดินร่วนสีน้ำตาล หรือสีน้ำตาลปนแดง ปฏิกริยาเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกรดเล็กน้อย มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 5.5 - 6.5 มีเนื้อดินชั้นบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้งสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีน้ำตาลปนแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกรดเล็กน้อย มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 5.5 - 6.5 ส่วนชั้นดินล่าง ถ้ามีก้อนปูนปะปนจะมีปฏิกริยาเป็นกลางถึงเป็นด่างจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 7.0 - 8.5 อาจพบจุดประสีหรือแร่ไมก้าหรือก้อนปูนปะปนอยู่ในดินชั้นล่างไม่ค่อยพบปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน แต่อาจขาดแคลนน้ำในบางช่วงเวลา เมื่อฝนทิ้งช่วงเป็นระยะเวลานาน

กลุ่มชุดดินที่ 37

เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถมของวัสดุเนื้อหยาบ วางทับอยู่บนชั้นหินผุหรือชั้นดินเหนียว พบในบริเวณพื้นที่ตอนที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินชั้นบนเป็นดินทรายปนดินร่วนสีน้ำตาล ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 4.5 - 5.5 มีเนื้อดินชั้นล่างเป็นดินเหนียวสีน้ำตาลปนเทาหรือสีเทา มีจุดประสีเหลือง สีน้ำตาล หรือสีแดงของศิลาแลงอ่อนภายในความลึก 100 เซนติเมตร จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 4.5 - 5.5

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ และในช่วงฤดูฝน ดินเปียกจะแฉะเกินไปสำหรับพืชไร่บางชนิด และหน้าดินค่อนข้างเป็นทรายหนา

กลุ่มชุดดินที่ 49

เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถมในระยะทางไม่ไกลนักของวัตถุต้นกำเนิดดินที่มาจากวัสดุเนื้อค่อนข้างหยาบ วางทับอยู่บนชั้นดินที่เกิดจากการสลายตัวผุพังของหินพื้นหรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินที่ต่างชนิด

และต่างยุคกัน พบในบริเวณพื้นที่ตอนที่มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เป็นดินชั้นถึงตื้นมากที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินชั้นล่างเป็นดินเหนียว พบลูกรังหรือเศษหินทรายภายในความลึกก่อน 50 เซนติเมตร สีดินเป็นสีน้ำตาลหรือสีเหลือง และก่อนความลึก 100 เซนติเมตร จะเป็นชั้นดินเหนียวสีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีแดง และมีศิลาแลงอ่อนปะปนอยู่จำนวนมาก อาจพบชั้นหินทรายหรือหินดินดานที่ผุพังสลายตัวแล้วในชั้นถัดไป ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดเล็กน้อย มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 5.0 - 6.5

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ เป็นดินชั้นและมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บางแห่งมีก้อนศิลาแลงโผล่กระจายอยู่ทั่วไปเป็นอุปสรรคต่อการเกษตรกรรม บริเวณที่มีความลาดชันสูงเกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดินอย่างรุนแรง

กลุ่มชุดดินที่ 56

เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถมในระยะทางไม่ไกลนักของวัสดุเนื้อหยาบพวกหินตะกอนหรือหินอัคนี พบในบริเวณพื้นที่ตอนที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดจนถึงเนินเขา เป็นดินลึกปานกลางที่มีการระบายน้ำดี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ มีเนื้อดินชั้นบนเป็นดินร่วนปนทรายสีน้ำตาล ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 5.0 - 5.5 มีเนื้อดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 5.0 - 5.5 ชั้นดินล่างในช่วงความลึก 50 - 100 เซนติเมตร จากผิวดินเป็นชั้นหินพื้นของหินเนื้อหยาบ

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ และอาจเกิดการชะล้างพังทลายได้ง่าย ถ้าปลูกพืชในบริเวณที่มีความลาดชันมาก ๆ โดยไม่มีการอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

